

Beskattning av nikotinpåsar

Beskattningens och lagstiftningens påverkan på konsumtionen
av nikotinpåsar

Miro Alhoranta

Examensarbete för Tradenomexamen

Utbildning Företagsekonomi

Åbo 2024

EXAMENSARBETE

Författare: Miro Alhoranta

Utbildning och ort: Tradenom, Åbo

Inriktning: Redovisning

Handledare: Marika Nygårdas

Titel: Beskattning av nikotinpåsar – Punktskatt och dess användning för nikotinpåsar

Datum: 17.11.2024

Sidantal: 34

Bilagor: 1

Abstrakt

Detta examensarbete är en teoretisk studie över nikotinpåsarnas beskattning. Examensarbetet har även stor tyngd på en kvantitativ studie som undersöker användningen av nikotinpåsar bland studeranden samt hur beskattningen och möjliga lagförändringar påverkar deras konsumtion av nikotinpåsar. Syftet med arbetet är att läsaren efter att ha läst arbetet har en bättre förståelse på att vad punktskatt är och hur det fungerar samt har en bättre bild på läget med nikotinpåsar i Finland samt bland studeranden. Teoridelen baserar sig till stor del på information som hittas på olika myndigheter sidor samt regeringens proposition om ändring av tobakslagen. Arbetet sammanfattar tydligt hur punktbeskattningen fungerar i allmänhet samt regeringens proposition om lagförändring i tobakslagen. Data för den kvantitativa undersökningen har samlats genom en enkät som skickat till alla studeranden i Yrkeshögskolan Novia via epost. Frågorna som ställts till svararna finns som bilaga i slutet av arbetet.

Resultatet i undersökningen visar att konsumtionen av nikotinpåsar är mycket vanlig bland studerande, trots att produkten kommit till lagliga marknaden i Finland år 2023. Resultatet tyder på att studerandens konsumtion av nikotinpåsar kommer att minska, om riksdagen beslutar att göra föreslagna begränsningar. I Finland blir nikotinpåsar beskattade med en punktskatt som baserar sig på mängd och pris. Punktskatten för nikotinpåsar är betydligt lägre än för andra tobaksprodukter.

Språk: svenska

Nyckelord: Punktskatt, nikotinpåsar, tobaksprodukt

OPINNÄYTETYÖ

Tekijä: Miro Alhoranta

Koulutus ja paikkakunta: Liiketalous, Turku

Suuntautumisvaihtoehto: Laskentatoimi

Ohjaaja: Marika Nygårdas

Nimike: Nikotiinipussien verotus – Valmistevero ja sen käyttö nikotiinipusseille

Päivämäärä: 17.11.2024 Sivumäärä: 34

Liitteet: 1

Tiivistelmä

Tämä opinnäytetyö on teoreettinen tutkielma siitä, miten nikotiinipusseja verotetaan. Opinnäytetyössä on myös suuressa painossa kvantitatiivinen tutkimus, joka tutkii nikotiinipussien käyttöä opiskelijoiden keskuudessa ja kuinka verotus ja mahdolliset lakimuutokset vaikuttavat nikotiinipussien kulutukseen opiskelijoiden keskuudessa. Opinnäytetyön tarkoituksena on antaa lukijalle parempi ymmärrys siitä mikä valmistevero on ja miten se toimii, sekä antaa parempi tilannekuva nikotiinipusseista suomessa ja opiskelijoiden keskuudessa. Teoriaosa pohjautuu suurilta osin tietoon, joka löytyy viranomaisten sivuilta sekä hallituksen esitykseen tupakkalain muuttamisesta. Kvantitatiivisen tutkimuksen tieto on kerätty lähettämä kyselylomake Ammattikorkeakoulun Novian oppilaille sähköpostitse. Vastajille esitetyt kysymykset löytyvät liitteenä lopputyön lopussa.

Tutkimuksen tulokset osoittavat, että nikotiinipussien kulutus on hyvin tavallista opiskelijoiden keskuudessa, vaikka tuote on saapunut suomen lailliselle markkinalle vuonna 2023. Tulokset viittaavat, että opiskelijoiden kulutus tulee vähentymään, mikäli eduskunta päättää toteuttaa tällä hetkellä ehdotetut lakimuutokset. Suomessa nikotiinipusseja verotetaan valmisteverotuksella, mikä pohjautuu tuotteen painoon ja hintaan. Nikotiinipussien valmistevero on huomattavasti muita tupakkatuotteita matalampi.

Kieli: Ruotsi

Avainsanat: Valmistevero, nikotiinipussit, tupakkatuotteet

BACHELOR'S THESIS

Author: Miro Alhoranta

Degree Program: Business Administrations, Turku

Specialization: Accounting

Supervisor: Marika Nygårdas

Title: The Taxation of Nicotine Pouches – Excise Duties and Their Use in Nicotine Pouches

Date: 17.11.2024

Number of pages:34

Appendices:1

Abstract

This thesis was a theoretical study on the taxation of nicotine pouches. The thesis also placed significant emphasis on quantitative research regarding consumption of nicotine pouches among students and examined how taxation and potential legislative changes may affect their consumption. The purpose with this thesis was to give the reader a better understanding on what excise duties is and how they work, as well as give a picture of the state of nicotine pouches in Finland and among students. The theory was heavily based on information found on the Finnish government's and Finnish agencies' websites as well as on the government's proposal regarding changes in the tobacco law. The data for the quantitative research was gathered by sending a questionnaire to Novia students' email. The questions of the questionnaire can be found in Swedish in the end of this thesis.

Results in the research showed that the consumption of nicotine pouches is common among students, despite the product only entering the legal market in Finland in 2023. The results showed that the consumption of nicotine pouches among student will decrease if the government decides to go through with the proposed restrictions. In Finland nicotine pouches are taxed with excise duties that are based on price and weight. The excise duties on nicotine pouches are lower than on other tobacco products.

Language: Swedish

Key words: excise duties, nicotine pouches, tobacco products

Innehållsförteckning

1	Inledning.....	1
1.1	Problemformulering	2
1.2	Syfte och avgränsning.....	2
1.3	Frågeställningar	3
1.4	Forskningsmetoder och material	3
2	Nikotinpåsar	4
3	Punktskatt.....	5
3.1	Tobaksaccis	6
3.2	Uppskovsförfarandet i punktbeskattningen	9
3.3	Regelbundet skatteskyldig.....	9
3.4	Säkerhet.....	9
3.5	Godkänd upplagshavare och skatteupplag	11
3.6	Registrerad mottagare.....	12
3.7	Registrerad avsändare	12
3.8	Skatterepresentant.....	13
4	Orsaker för lagförändringen	13
5	Regeringens proposition HE 38/2024 vp.....	14
5.1	Målen med lagförändringen	14
5.2	Centrala propositioner	15
5.3	Huvudsakliga påverkan	16
5.4	Nikotinpåsarernas inverkan på naturen	18
6	Nikotinpåsarerna utanför Finland.....	19
7	Kvantitativ undersökning.....	21
7.1	Enkät och datainsamling.....	21
7.2	Undersökningens resultat och analys	22
8	Kritisk granskning.....	33
9	Sammanfattning	34
10	Källförteckning.....	35
	Bilagor.....	38
	Bilaga 1 – Enkäten	38

1 Inledning

Enligt Förebyggande rusmedelsarbete EHYT rf har man i Finland i flera år som läkemedel kunnat köpa nikotinpåsar med en nikotinhalt på cirka 5mg/g eller lägre. I april 2023 informerade Säkerhets- och utvecklingscentret för läkemedelsområdet Fimea att nikotinpåsar inte mera klassas som läkemedel. Detta betydde att man nu kunde sälja starkare nikotinpåsar utan att beviljas försäljningstillstånd för läkemedel. Inom kort började många butiker och kiosker sälja olika starkare nikotinpåsar som tidigare bara har kunnat hämtas utomlands ifrån.

Nikotinpåsar har sedan detta tillämpat bestämmelser från tobakslagen. I juni 2023 reglerade Säkerhets- och kemikalieverket Tukes nikotinpåsar till en gräns på nikotinhalt på 20mg per påse. I november 2023 godkände riksdagen ändringen i Tobaksaccis som gjorde att nikotinpåsar nu beskattas, sk. Tobaksaccis från och med 1 juli 2024.

Genom att lägga till en skatt på produkter, kommer priset automatiskt att stiga, vilket kan leda till lägre konsumtion. Med lägre skatt konsumeras produkten mera, men mängden skatteinkomster per dosa är lägre. Med högre skatt minskar konsumtionen, men skatteinkomsterna per dosa stiger. Vid beskattningen är det viktigt att tänka på inverkan av skatten.

I Finland har det länge funnits en olaglig marknad för både snus och nikotinpåsar. För att försäkra skatteinkomster av marknaden kan man inte sätta för hög skatteandel, eftersom människor bevisligen inte har problem med att köpa produkten från gråa marknaden. Skatten kan dock inte vara för låg, eftersom den ska hjälpa med att täcka kostnaderna för möjliga hälsoproblem som kan upptäckas vara en följd av konsumtionen.

Ämnet är aktuellt, eftersom ändringen kommer att synas i butiker inom kort. Genom att göra denna undersökning får jag en bättre förståelse för orsaker till beskattningen samt hur den fungerar. Detta ämne är nytt i Finland men har tidigare talats om i Sverige. Studien baserar sig på beslut och propositioner som gjorts i riksdagen samt de argument som använts för besluten.

1.1 Problemformulering

Starka nikotinpåsar har länge varit förbjudna att sälja på finska marknaden, vilket har lett till att nikotinpåsar har blivit köpta från Sverige och sålts vidare olagligt i Finland. Genom att tillåta försäljning i Finland, kan man säkra skatteinkomster för möjliga framtida hälsoproblem som kan uppstå av användningen. Konsumenterna har dock länge varit vana att köpa produkten från gråa marknaden, vilket betyder att de lätt tar sig tillbaka, ifall skatten orsakar en för stor höjning av pris för produkten.

Eftersom risken för hälsoproblem ökar med mängden konsumtion använder man sig av punktskatt för att beskatta baserat på mängden. I arbetet skall jag undersöka vad punktskatt är och hur det fungerar i beskattningen av nikotinpåsar. Jag går också djupare in på orsakerna till att varför man valt att beskatta nikotinpåsar, för att få en bättre förståelse för beslutet.

1.2 Syfte och avgränsning

Syftet med undersökningen är att förstå hur beskattningen av nikotinpåsar, lagstiftningen kring nikotinpåsar samt hur dessa påverkar studerandens konsumtion. Jag går djupare in på hur beskattningen fungerar genom att se på vad man i lagen har skrivit om beskattningen samt vad Skatteförvaltningen säger om ämnet. Jag kommer också att gå djupare in på punktbeskattning samt dess process. I arbetet skall jag också undersöka vad som varit orsaken till beslut som gjorts kring nikotinpåsar, samt processen i beslutförandet.

Målet är att man efter att ha läst denna studie kan förstå orsakerna bakom beskattningen av nikotinpåsar samt andra punktskatts baserade produkter. Genom att läsa studien får man också en bild av hur man i finska staten gör beslut om lagförändringar.

Studien är avgränsad till nikotinpåsar i Finland och få europeiska länder. Som källor för arbete använder jag endast information tillgängligt på internet, samt ett anonymt frågeformulär som skickas ut till studeranden i Yrkehögskolan Novia. I Arbetet kommer jag inte att intervjua personer som arbetat med lagförändringarna.

1.3 Frågeställningar

För att arbetet ska vara tydligt och lättförståeligt använder jag mig av följande frågeställningar:

1. Hur fungerar punktbeskattning?
2. Varför och hur beskattas nikotinpåsar?
3. Hur påverkar lagförändringen och beskattningen ungas konsumtion?

1.4 Forskningsmetoder och material

En undersökning kan vara kvalitativ, kvantitativ eller en kombination av detta. Med en kvalitativ undersökning strävar man efter att få ett mindre antal svar som är av en betydligt mycket högre kvalitet. I resultatet fokuserar man mera på att få fördjupat förståelsen för frågorna med mindre vikt på statistik. I en kvantitativ undersökning strävar man efter att få betydligt fler svar som man kan studera för att kunna dra objektiva statistiska slutsatser baserat på data. (Bryman, 2011)

Jag har valt att göra en kvantitativ undersökning om konsumtionen av nikotinpåsar bland studeranden i Yrkeshögskolan Novia. Med undersökningen vill jag få en blick på hur konsumtionen av tobaksprodukter i skolan ser ut från en statistisk synvinkel samt hur regeringens förslag till lagförändringar påverkar konsumtionen bland unga studeranden. Den allmänt förstådda teorin i ekonomi är att konsumtionen av produkter kan påverkas genom beskattning, vilket jag kommer att mäta genom att undersöka hur mycket respondenterna är färdiga att betala för nikotinpåsar. Eftersom produkten är rätt ny på finska marknaden finns det inte data om nikotinpåsar konsumtion bland unga i nuläget. Genom att studerande svarat på min enkät får jag en bild av hur effektivt nikotinpåsar har kommit på studerandenas marknad och om det fått studerande att övergå från tobaksprodukter till i Finland beskattade nikotinpåsar.

För att kunna svara på mina frågeställningar på ett möjligast bra sätt, har jag bestämt mig att göra en kvantitativ undersökning. Jag har valt att fokusera på teori, eftersom ämnet är knutet till beskattning och lagstiftning, vilket betyder att det finns mycket teori från myndigheter att tillgå. På Skatteförvaltningens och finansministeriets sidor finns den

mycket information om punktskatten och beskattningen av nikotinpåsar, medan riksdagens sidor har mycket information om lagstiftningen av nikotinpåsar i Finland.

2 Nikotinpåsar

Nikotinpåsar är dospåsar som innehåller nikotin. Produkten påminner mycket om snus, men skiljer sig genom att inte innehålla tobaksväxt. Nikotinpåsar innehåller ofta en högre nikotinhalt än det traditionella snuset. Detta betyder att konsumenten lättare blir beroende av produkten. Nikotinpåsar smaksätts ofta med olika lukt- och smakämnen, eftersom nikotinpåsar endast innehåller kemikaliska ämnen och inte smakar något. Smakerna kan vara allt från örter till olika typer av godis, vilket lätt lockar barn och unga. Enligt Förebyggande rusmedelsarbete EHYT rf varierar nikotinhalten i nikotinpåsar mellan 3 och 50 milligram nikotin per gram och doserna är mellan 0,3 och 1 gram. Nikotinhalten i tobak är enligt EHYT cirka tio milligram i en tobak. (EHYT rf, u.å.-a)

Nikotinetns påverkan på människan beror mycket på personen, men kan leda till illamående, huvudvärk samt rytmstörningar i hjärtat. Nikotin har även en negativ effekt på utvecklingen av hjärnan hos unga. Nikotinpåsarers alla hälsoeffekter är inte ännu tillräckligt välkända, eftersom nikotinpåsarerna lanserades på marknaden först cirka fem år sedan. (EHYT rf, u.å.-a)

Till början klassades nikotinpåsar i Finland som produkter för substitutionsbehandling med nikotin. I Finland var det tidigare tillåtet att sälja nikotinpåsar med en nikotinhalt som var högst fyra milligram per gram. Detta såldes som egenvårdsläkemedel för avvänjning från tobak. Detta ändrade i april 2023 då Fimea ändrade reglering, vilket ledde till att nikotinpåsarerna överfördes till tobakslagen och kemikalielagen. Detta ledde till att nikotinpåsar fick säljas till personer som fyllt 18 utan särskilda begränsningar. Detta fortsatte en mycket kort tid, eftersom Säkerhets- och kemikalieverket Tukes förbjöd försäljningen av nikotinpåsar med en nikotinhalt på över 20 milligram per gram redan den 21 juni 2023 (Temporart beslut enligt 45 b § 3 mom. i kemikalielagen, 2023). Produkter med högre halt säljs dock utomlands och det är möjligt att beställa dem från utländska nätbutiker. (EHYT rf, u.å.-a)

3 Punktskatt

Punktskatt är en indirekt skatt som läggs till för konsumtionen av olika produkter vars användning man vill styra av olika orsaker. Punktskatten har flera olika mål beroende på produkten. Målet kan vara förknippat med social- och hälsopolitik eller miljö- och energipolitik. (Skatteförvaltningen, 7.6.2024)

Punktskatten har olika mål beroende på produkten. Ett vanligt exempel på en social- och hälsopolitisk punktskatt är punktskatten på alkoholdrycker. Alkohol har förknippats med flera olika sjukdomar och hälsorisker. Enligt THL höjer alkohol blodtrycket, skadar levern, höjer risker för flera typer av cancer och leder ofta till olika psykiska symptom. Alkohol användning kan även ha flera andra negativa effekter på hälsan. (THL, 2023) Enligt EHYT kan alkohol ha flera sociala effekter, till exempel problem relaterade till föräldraskap och relationsproblem. (EHYT rf, u.å.-b) Bland annat på grund av ovan nämnda orsaker vill staten kontrollera användningen av alkohol. Genom en punktskatt på alkohol, minskar man användningen på grund av höjt pris. Pengarna som samlas in genom punktskatt allokeras till kostnader som alkohol orsakar, till exempel inom hälsovården. (Finansministeriet, u.å.-a)

Punktskatter som är förknippade med miljö- och hälsopolitik har en stor roll i kontrolleringen av klimatförändringen. Enligt Finansministeriet är målet "att söka sådana lösningar som ur ett ekonomiskt perspektiv mest effektivt främjar klimatmålen, som snabbar upp utvecklingen bort från fossila bränslen och samtidigt uppfyller kraven på social rättvisa". Som exempel ger Finansministeriet skatten på dryckesförpackningar som har ökat användningen av återvinningsbara förpackningar. Genom att lägga till en skatt får man effektivt minskat konsumtionen. Detta är ett lätt sätt att reglera konsumtionen samtidigt som sociala rättvisan hålls kvar. (Finansministeriet, u.å.-b)

Det finns två olika typer av punktskattsreglering: Nationella punktskatter, såsom avfallsskatt eller punktskatt på läskedrycker och harmoniserade punktskatter, som punktskatt på flytande bränslen. Harmoniserade punktskatter har en miniminivå för skatten som har bestämts inom EU, medan nationella punktskatter har bestämts i Finland. (Skatteförvaltningen, 7.6.2024)

År 2023 fick finska staten sammanlagt 7 092 miljoner euro endast som punktskatter. Av dessa kommer största delen från energiskatter, vars andel var 4 238 miljoner euro, enligt skatteförvaltningen. (Finansministeriet, u.å.-b) Andra viktiga punktskatter är alkoholskatten och tobaksskatten vars deklarerade mängder år 2023 var 1 463 miljoner och 571 miljoner respektive. (Finansministeriet, u.å.-c)

Till energiskatter räknas tre olika punktskatter: Energiskatt på flytande bränslen, energiskatt på vissa bränslen samt energiskatt på elström. (Finansministeriet, u.å.-d) Exempel på flytande bränsle är motorbensin. Exempel på vissa bränslen är stenkol och naturgas. Dessa kategorier är beskattade enligt finansministeriet, för att hjälpa mot klimatförändringen. Genom att beskatta produkter, vars produktion är dåliga för naturen, motiverar man för utvecklingen bort från fossila bränslen. (Finansministeriet, u.å.-b)

3.1 Tobaksaccis

Till tobaksaccisen hör tobak i dess olika former samt nikotinprodukter. Nya punkten som kom år 2024 lyder "andra än rökfria nikotinprodukter i vätskeform, till exempel nikotinpåsar". Tobaksaccisen är en delvis harmoniserad punktskatt, men till exempel rökfria nikotinprodukter är en nationell punktskatt. Tobaksaccisens viktigaste uppgift är att påverka konsumtionen av tobaksprodukter, genom att höja på priset. Finansministeriet säger att det i prissättningen är viktigt att inte skapa intresse för reseinförsel samt gråmarknad, som resultat av för stora prisskillnader mellan länder. (Finansministeriet, u.å.-c) Produkterna i tobaksaccisen blir beskattade genom procent av detaljhandel priset, flera produkter blir även beskattade per enhet. Flera produkter har en minimiaccis, för att försäkra tobaksaccisens hälsopolitiska mål. Tabellen 1 på sida 8 visar skatterna för produkter i tobaksaccis 1.11.2024 framåt. (Skatteförvaltningen, 2024d) I Finland höjer man tobaksskatten regelbundet. Finansministeriet säger att Petteri Orpos regering planerar på en gradvis höjning som uppnår totalt 100 miljoner euro under regeringsperioden 2023-2027. Tobaksprodukter lyder under Lag om tobaksaccis (1470/1994). (Finansministeriet, u.å.-c)

Riksdagen har nu godkänt lagförändringen, som enligt Finansministeriet kommer att höja på tobaksaccisen i medeltal 27,1 % under åren 2024-2027. Detta förväntas inhämta 150

miljoner euro skattepengar relaterat till en situation där man inte skulle höja på tobaksaccisen. Dessa förhöjningar gäller dock inte e- cigaretter eller nikotinpåsar. Första ändringen trädde i kraft 1.11.2024, var efter ändringarna kommer att träda i kraft med ett halvt års mellanrum börjande från juli 2025. (Finansministeriet, 2024)

Punktskatten är rakt korrelerande med konsumtionen. Detta ser man till exempel genom att se på Rökfria nikotinprodukter, andra än vätskor i tabellen 1 nedan. Enligt tabellen betalar man 10 cent skatt per gram som produkten kostar. Med till denna skatt läggs även med 10 % av detaljhandelspriset. Detta betyder att en dosa som kostar 7 € och innehåller 14 gram insamlar $(10\% \times 7\text{€})$ 0,70 € plus $(14\text{g} \times 0,10 \text{€})$ 1,40 € som tillsammans är 2,10 € skatt, vilket är 30% av detaljhandelspriset.

Enligt tabellen är det en betydlig skillnad till den vanligaste produkten, tobak. För cigaretter skiljer sig tabellen rätt tydligt. För cigaretter betalar man 9,97 cent per cigarett samt 52 % av detaljhandelspriset. Detta betyder att ett paket som kostar 9,99 € och innehåller 20 cigaretter insamlar $(9,99 \times 0,52)$ 5,19 € plus $(20\text{st} \times 0,0943)$ 1,99 € som tillsammans är 7,18 € skatt. Detta betyder att cirka 72 % av cigarettpaketets summa är skatt. Enligt tabellen som THL har i tobaksstatistik 2022 lånat av Skatteförvaltningen kostade 20 cigaretter i den mest efterfrågade priskategorin år 2005 4,00 €, medan genomsnittspriset i juli 2022 var 9,50 €. (THL, 2023) Enligt Statistikcentralens prisomräknare, skulle år 2005 4,00€ motsvara 5,42 € år 2022. (Statistikcentralen, u.å.)

Tabell 1

Produkt	Produkt-grupp	Cent/enhet	Procentav detaljhandels pris
Cigaretter	1	9,97/st.	52,0
Minimiaccis på cigaretter	1A	37,16/st.	-
Cigarrer och cigariller			
- Cigarrer	2	13,62/st.	34,0
--Minimiaccis på cigarrer	2A	37,16/st.	-
-Cigariller	2B	13,62/st.	34,0
--Minimiaccis på cigariller	2C	37,16/st.	-
Pip- och cigarettobak	3	11,51/g	48,0
Finskuren tobak avsedd att rullas till cigaretter	4	8,49/g	52,0
Minimiaccis på finskuren tobak avsedd att rullas till cigaretter	4A	28,79/g	-
Cigarettpapper	5	-	60,0
Annan produkt som innehåller tobak	6	-	60,0
Vätska för elektroniska cigaretter			
- Nikotinhaltig	7	30,00/ml	-
- Nikotinfri	7A	30,00/ml	-
Tobaksprodukter avsedda för upphettning	8	30,00/g	
Rökfria nikotinprodukter, andra än vätskor	9	10,00/g	10,0
-- Minimiskatt på andra än rökfria nikotinprodukter i vätskeform	9A	14,00/g	-
Rökfria nikotinprodukter, vätskor	10	30,00/ml	-

(Skatteförvaltningen, 18.11.2024)

Punktskatten betalas av den som importerar produkten, producerar produkten, eller frisläpper produkten till konsumtion. I vissa fall även användaren eller företaget som erbjuder tjänsten, till exempel huvudmannen för en avstjälningsplats. Vem som betalar beror mycket vilken punktskattepliktig produkt som det gäller. Den skatteskyldige kan vara regelbundet skatteskyldig eller sporadiskt skatteskyldig. Punktskattelagen (182/2010, kap. 2 § 7) säger följande: "Skattskyldighet uppkommer då en punktskattepliktig produkt frisläpps till konsumtion i Finland...". Punktskatten betalas enligt informationen, som importören eller producenten anmält i förhandsanmälan och betalas på eget initiativ. (Skatteförvaltningen, u.å.)

Skattskyldigheten är delad i två olika typer, beroende på företagets behov. Företaget kan vara regelbundet skattskyldigt, eller sporadiskt skattskyldigt och det påverkar tidtabellen samt betalningen av punktskatten. (Skatteförvaltningen, 20.6.2024)

3.2 Uppskovsförfarandet i punktbeskattningen

Eftersom skattskyldigheten på punktskattepliktiga produkter ofta uppkommer då produkten frisläpps för konsumtion, har man gjort ett system för skatteuppskovsförfarande. Systemen möjliggör tillverkning, bearbetning, lagring samt flyttning av punktskattepliktiga produkter mellan EU-medlemsstater. Detta betyder att punktskatten betalas först då produkten frisläpps till konsumtion, vilket betyder att punktskatten betalas till staten där produkten konsumeras. Punktskattepliktiga produkterna kan flytta endast mellan sådana företag som har ett punktskattetillstånd. (Skatteförvaltningen, 13.2.2023)

3.3 Regelbundet skattskyldig

Regelbundet skattskyldiga vid punktbeskattningen är personer eller företag som är godkända upplagshavare, registrerade mottagare, skatterepresenteranter och de som registrerat sig som punktskattskyldiga till exempel elproducenter och användare av brännstovv. Regelbundet skattskyldiga samt registrerade avsändare bör ha ett aktivt tillstånd som Skatteförvaltningen beviljat. I punktbeskattningen är tillståndstyperna delade i fyra typer. Godkänd upplagshavare och skatteupplag, registrerad mottagare, registrerad avsändare samt tillstånd för en skatterepresentant. (Skatteförvaltningen, 10.6.2024, 20.6.2024)

3.4 Säkerhet

Till skillnad från andra Skatteförvaltningens skatter, bör kunden ställa en säkerhet till Skatteförvaltningen, då produkterna omfattas av harmoniserade punktbeskattningen. Detta krävs för att trygga skattefordringarna. Då Skatteförvaltningen bestämmer säkerhetens storlek, beaktar de flera olika faktorer. "Vid prövningen av storleken på säkerheten beaktar Skatteförvaltningen tillståndssökandens tillförlitlighet, verksamhetens

omfattning och lönsamhet samt sökandens soliditet, likviditet och övriga ekonomiska förutsättningar att svara för skatterna.” (Skatteförvaltningen, 28.2.2023)

Säkerhetens summa baserar sig på kundens genomsnittliga punktskatteskuld baserat på kundens garantiklass. För att bedöma klassen för ett företag använder sig Skatteförvaltningen av tabellen på sidan 11. Utgångspunkten för ekonomiska situationen och självförsörjningsgraden är kundens bokslut. Kunder som har allvarliga eller upprepade betalningsanmärkningar hör alltid till säkerhetsklassen D. För att komma till säkerhetsklasserna A, B eller C bör kunden ha tillräckliga resurser i förhållande till skattebeloppet. Tillräckliga resurser räknas genom att räkna ut den genomsnittliga punktskattefaktureringen under 12 veckor. Till summan adderas genomsnittliga beloppet av skatteintresset vid skattefria flyttningar under en vecka samt 30 % av skatteupplaget genomsnittliga skatteintresse. Av denna summa minskas säkerheten som kunden ställt till Skatteförvaltningen. Kundens säkerhet är tillräcklig då balansomslutningen är minst hälften av skattebeloppet utan säkerhet det vill säga att skattebeloppet utan säkerheten delat med balansomslutningen skatt vara två eller mindre. (Skatteförvaltningen, 28.2.2023)

För klass A har kraven på tillräckliga resurser satts i olika grader beroende på företagets självförsörjningsgrad. Högsta tillåtna referensbeloppet är 10, vilket kunden når genom att höras till säkerhetsklassen A och ha en självförsörjningsgrad som är minst 50 %. (Skatteförvaltningen, 28.2.2023)

Tabell 2 Säkerhetsklasser och tillhörande krav taget från skatteförvaltningens sidor

Säkerhetsklass	Självförsörjningsgrad	Tillräckliga resurser	Betalningsbeteende
A	≥ 10 %	Ja	Godtagbart
B	5 % - 9,9 %	Ja	Godtagbart
C	0 % - 4,9 %	Ja	Godtagbart
D	negativ	Nej	Allvarliga eller upprepade betalningsanmärkningar

(Skatteförvaltningen, 28.2.2023)

3.5 Godkänd upplagshavare och skatteupplag

En godkänd upplagshavare har rätten att tillverka, bearbeta, inneha ta emot och avsända punktskattepliktiga produkter. Den godkända upplagshavaren är skyldig att deklarerat samt betala punktskatten, då produkten frisläpps för konsumtion, från upplaget. Den godkända upplagshavare är även skatteskyldig för svinnet som konstateras i upplaget. I regel behöver tillverkaren ett tillstånd att verka som godkänd upplagshavare. Som undantag är småskaliga producenter av läskedrycker och dryckesförpackningar, som inte behöver ett tillstånd.

(Skatteförvaltningen, 2.2.2022)

Som förutsättning att beviljas tillståndet att verka som godkänd upplagshavare är att företaget eller personen som söker tillståndet i sin förvärvsverksamhet tillverkar eller bearbetar produkter som är punktskattepliktiga, Bedriver kontinuerlig och omfattande grosshandel med punktskattepliktiga produkter, kontinuerligt och i en betydande omfattning använder punktskattepliktiga produkter som är skattefria eller levererar produkterna till skattefria användning, har en butik för skattefria varor eller hyr ut lagerlokaler och lagringstjänster för sådan verksamhet för vilket tillståndet kan beviljas.

(Skatteförvaltningen, 2.2.2022)

Skatteförvaltningen beviljar inte tillståndet till sökanden som har näringsförbud, eller där en person i ledningen har näringsförbud. Om sökanden har väsentligt försummat sina skyldigheter i bokföringen eller beskattningen, eller har fortsatt i konkurs, kan sökanden inte få tillståndet. (Skatteförvaltningen, 2.2.2022)

3.6 Registrerad mottagare

En registrerad mottagare får i sin verksamhet ta emot punktskattepliktiga produkter från ett annat EU-land eller från en importplats i Finland i systemet för uppskovsförfarandet. Eftersom registrerade mottagare endast har rätt att ta emot produkten, bör registrerade mottagare betala punktskatten. (Skatteförvaltningen, 2022b)

Registrerade mottagare har samma allmänna förutsättningar för tillståndet, som godkända upplagshavare. Skatteförvaltningen beviljar inte tillståndet till sökanden som har näringsförbud, eller där en person i ledningen har näringsförbud. Om sökanden har väsentligt försummat sina skyldigheter i bokföringen eller beskattningen, eller har fortsatt i konkurs, kan sökanden inte få tillståndet. (Skatteförvaltningen, 2022b)

3.7 Registrerad avsändare

En Registrerad avsändare har rätten att sända punktskattepliktiga produkter i systemet för uppskovsförfarandet, då produkterna övergått till fri omsättning. Det betyder att produkterna bör ha blivit tullade till EU området då produkterna sänds. Produkter som hör till harmoniserat punktskattepliktiga, får skickas vidare från importplatsen endast av en registrerad avsändare. Godkända och registrerade mottagare kan få tillståndet att verka som registrerade avsändaren. Tillståndet kan ges till exempel till en speditör. (Skatteförvaltningen, 2021) Vilket betyder ett företag som sköter transporten av produkter. (TKL Logistics, u.å.)

Registrerade avsändare har samma allmänna förutsättningar för tillståndet, som godkända upplagshavare. Skatteförvaltningen beviljar inte tillståndet till sökande som har näringsförbud, eller där en person i ledningen har näringsförbud. Om sökanden har

väsentligt försummat sina skyldigheter i bokföringen eller beskattningen, eller har fortsatt i konkurs, kan sökanden inte få tillståndet. (Skatteförvaltningen, 2022b)

3.8 Skatterepresentant

Som skatterepresentant fungerar en finsk person eller ett finskt företag, som deklarerar och betalar punktskatterna på en distansförsäljare säljer till Finland. Skatterepresentanten är skatteskyldig i stället för distansförsäljaren. Vi transporten används skatterepresentantens skattenummer som kod för transporten. Tillståndet kan endast beviljas personer som bor eller företag som har verksamhet i Finland.

Skatterepresentanten har samma allmänna förutsättningar för tillståndet, som godkända upplagshavare. Skatteförvaltningen beviljar inte tillståndet till sökanden som har näringsförbud, eller där en person i ledningen har näringsförbud. Om sökanden har väsentligt försummat sina skyldigheter i bokföringen eller beskattningen, eller har fortsatt i konkurs, kan sökanden inte få tillståndet. (Skatteförvaltningen, 2024c)

4 Orsaker till lagförändringen

I Finland har nikotinpåsar länge klassats som produkter för substitutionsbehandling med nikotin. Detta gjordes eftersom nikotinpåsar marknadsfördes till denna användning. Detta betyder att produktens ändamål var att hjälpa i avslutandet av användningen av nikotinprodukter, som till exempel snus och tobak. Nikotinpåsar marknadsförs ännu till denna dag med samma mål. Nikotinpåsar kunde säljas endast som egenvårdsläkemedel för avvänjning av tobak. Säkerhets- och utvecklingscentret Fimea hade reglerat gränsen för nikotin till 4 milligram. Detta kunde säljas till exempel i butiker och kiosker. (EHYT rf, u.å.)

Enligt Yles grävande journalistik artikel började ändringen från en kriminell beställning. Enligt artikeln beställde en person i Finland nikotinpåsar hem via internetet. Paketet blev konfiskerat av tullen och personen blev senare dömd för smuggling i tingsrätten. Den dömda personen överklagade domen till hovrätten, som tolkade att det frågan om ett läkemedelsbrott. Ärendet gick vidare ända till högsta domstolen. Högsta domstolen bad

om ett uttalande av Fimea, eftersom Nikotinpåsar bör klassificeras som läkemedel för att behandla brottet som läkemedelsbrott. Fimeas åsikt var att nikotinpåsar inte kunde klassificeras som läkemedel, eftersom de är skadliga till hälsan. (Ali-Hokka, 2024)

Detta ledde till att nikotinpåsar som innehöll mer än 4 milligram nikotin överfördes från läkemedelslagen till tobakslagen och kemikalielagen. Då blev det tillåtet att utan försäljningstillstånd sälja nikotinpåsar till personer som fyllt 18 år. Detta betydde att marknaden var öppen och det fanns inga begränsningar på att hur starkt produkten fick vara. (EHYT rf, u.å.)

Detta ville man snabbt få under kontroll, vilket ledde till att säkerhets- och kemikalieverket Tukes redan 21 juni 2023 förbjöd försäljningen av nikotinpåsar som översteg 20 milligram nikotin. Denna reglering gällde import och försäljning av produkten inom detaljhandel. Denna begränsning är dock inte internationell, vilket betyder att det är möjligt att beställa starkare nikotinpåsar utomlands ifrån. Denna begränsning blev i september 2023 bekräftat av statsrådet och kommer att vara i kraft tills den nya tobakslagen träder i kraft. (EHYT rf, u.å.)

Den 24 april år 2024 gav regeringen sin proposition av ändring i tobakslagen. Riksdagen godkände propositionen med några små ändringar den 9 oktober 2024. Efter detta förslog regering till presidenten att lagen inte skulle bekräftas, eftersom den kunde ha gynnat ett enskilt företag. Social- och hälsoministeriet håller nu på att förbereda en ny proposition som skall försäkra jämn och rättvis konkurrens. (Riksdagen, 2024c)

5 Regeringens proposition HE 38/2024 vp

I april 2024 gav regeringen sin proposition för ändringar i tobakslagen. Propositionen är en 90 sidors text där man noggrant gått igenom målen, lagändringarnas möjliga effekt och listat propositionen av nya lagarna, samt flera andra viktiga punkter. (Riksdagen, 2024b)

5.1 Målen med lagförändringen

Som ett av målen i regeringens proposition är att stoppa gråa marknaden och olaglig försäljning samt förhindra organiserad brottslighet. Detta försöker regeringen bekämpa

genom att få personer som tidigare köpt snus olagligt, att flytta över till nikotinpåsar som man får lagligt köpa från butiken. Regeringen säger att lagstiftningen, ur denna vinkel bör vara ett tillräckligt attraktivt alternativ till snus. (Riksdagen, 2024a, s. 13)

Lagen har även som mål att bekämpa nikotinpåsarnas användning bland ungdomar. Målet är att minska livsfarliga nikotinförgiftningar som små barn kan få, ifall de sväljer eller suger på nikotinpåsar. (Riksdagen, 2024a, s. 13)

Regeringen tar upp att dessa mål är tydligt i strid med varandra, eftersom nikotinpåsar är lättare till hands för ungdomar, då nikotinpåsar blir vanligare i samhället. (Riksdagen, 2024a, s. 13)

5.2 Centrala propositioner

I propositionen föreslås att man till tobakslagen tillägger definitionen för rökfria nikotinprodukter, vilket skulle täcka även andra produkter som inte innehåller tobak, men som påminner till användningssätt om till exempel lös snus. (Riksdagen, 2024a, s. 13)

Rökfria nikotinprodukternas nikotingräns skulle vara 16,6 milligram. Dessutom skulle karakteristiska smaker och lukter förbjudas, utom mentol, mynta, tee, ingefära, rosmarin och träsmak. (Riksdagen, 2024a, s. 13)

Enligt propositionen skulle man för andra delar långt reglera på ett liknande sätt som man reglerar tobaksprodukter och nikotinvätskor. Detta skulle betyda att man måste meddela till Valvira om produkterna, samt betala årliga tillsynsavgiften. Detaljhandelsförpackningarna skulle kräva finska och svenska hälsovarningar och paketen skulle se lika ut. För detaljhandel skulle krävas lov och grossisthandel kräva meddelande. Produktens distansförsäljning skulle förbjudas och införsel till landet skulle begränsas. Även försäljningen utanför detaljhandel skulle förbjudas till under 18 åriga personer. Alla tobaksersättande produkters innehav och införsel av under 18 åriga personer skulle förbjudas. (Riksdagen, 2024a, s. 14)

I Tobakslagen har man lagt med ett kapitel om rökförbud, vilket förbjuder rökningen i olika sociala platser (Tobakslag 549/2016, kap 10). Dessa förbud har lagts med i lagen för att skydda utomstående från tobaksrök och därför föreslår regeringen inte att lagen i helhet skulle tillämpas till nikotinpåsar. Regeringens proposition föreslår dock att nikotinpåsar

skulle vara förbjudna i daghems, förskolors, grundskolors, yrkesskolors och gymnasiers utrymmen samt lekplatser. (Riksdagen, 2024a, s. 14)

Lagändringarna skulle enligt propositionen inte ha en effekt på nikotinpåsar som klassificeras som läkemedel. (Riksdagen, 2024a, s. 14)

5.3 Huvudsakliga påverkan

Lagstiftningen skulle ha flera olika typer av påverkan på samhället samt ekonomin, som man måste fundera på då man gör lagstiftningar. I propositionen har man tagit fram förväntad påverkan på ekonomin, myndigheternas arbete, miljön samt samhället överlag.

Efter att nikotinpåsar inte mera klassificerades som ett läkemedel öppnades marknaden vilket lett till att försäljningen ökat rejält. Genom att lägga nikotinpåsar med i tobakslagen, fastställer man nikotinpåsarans position in marknaden. Detta kan leda till att det kommer nya operatörer till marknaden och urvalet ökar. (Riksdagen, 2024a, s. 14)

I propositionen påpekar man dock att nya lagarnas begränsningar och nya skyldigheter kan även leda till att mängden operatörer i marknaden minskar. I propositionen tas även upp att skatten som trätt i kraft 2024 kan ha minskat på försäljningen. Nikotinpåsar har varit i öppna marknaden i så pass kort tid att det inte finns noggrann data över nuläget. Eftersom det inte finns noggrann data över situationen, kan man endast ge kvalitativa uppskattningar och alternativa utvecklingsbanor. (Riksdagen, 2024a, ss. 14-15)

I propositionen tror man att lagförändringen kan ha en positiv inverkan på hushållens ekonomi. Ifall personer som tidigare köpt tobaksförpackningar som i medeltal kostar över 10 euro, har man beräknat att nikotinpåseförpackningens pris skulle vara mellan 7,40 och 9,70 euro. Detta är dock svårt att förespå, eftersom man inte kan noggrant i detta fall veta om användningen av tobak och nikotinpåsar korrelerar. Det är även möjligt att hushåll fortsätter att konsumera tobak, som tidigare men tillägger nikotinpåsar användning till situationer då man inte kan konsumera tobak. Priset på nikotinpåsar kan även stiga, ifall skatten läggs till försäljningsbidraget. (Riksdagen, 2024a, s. 15)

Nikotinpåsar kan även ha en negativ effekt på hushållens ekonomi genom möjliga veterinärkostnader, ifall ökade konsumtionen leder till att fler husdjur får nikotinförgiftning då de kan utsättas för nikotinpåsar. Nya lagen kan även ha en negativ effekt för hushåll

som bor på utkanten, eftersom de inte i fortsättningen kan beställa nikotinpåsar hem. (Riksdagen, 2024a, s. 16)

I nuläget har man inte noggran information om företagen som verkar i marknaden, men man vet att det finns olika storleks företag. Man vet även att alla stora tobaksföretag har en egen nikotinpåse brand. Marknadsandelarna är oklara, men de nya lagförändringarna som lägger nya krav, kan minska på mängden företag som verkar i marknaden. Då kan stora företag som har tidigare erfarenhet av liknande regleringar i tobakslagen, få en större marknadsandel, samtidigt som små företags möjlighet att komma in på marknaden minskar. (Riksdagen, 2024a, s. 16)

Propositionen skulle ha en effekt på företag som verkar i produktionen, importen samt detaljhandeln av nikotinpåsar. Direkt kostnader till producenter och importörer, skulle tillkomma av produkthanmälan, eftersom anmälan skulle kosta. Kostnader skulle även tillkomma av övervakningen. Till producenten skulle det även tillkomma utgifter för ändringarna till paketeringen för att följa nya regleringarna. (Riksdagen, 2024a, s. 16)

I Detaljhandeln skulle man se effekten genom att försäljarna skulle måsta betala för ansökan om försäljningslov samt utvidgningslov. I Propositionen berättas att största städerna kräver 180 till 350 euro för försäljningslov samt 60 till 150 euro för utvidgningslov. (Riksdagen, 2024a, s. 16)

Den nya lagen skulle ha en stor effekt på företag vars verksamhet har baserat sig på försäljning av nikotinpåsar via internetet. Dessa företag borde ändra sin verksamhet, eller sluta verksamheten i sin helhet. Detta kan ha en effekt på konkurrensen, ifall en del företag bör sluta sin verksamhet. Det är dock oklart hur många företag har som huvudsakliga verksamhet försäljning via internetet. (Riksdagen, 2024a, s. 17)

Genom att fastställa nikotinpåsar som en del av marknaden försöker man få snus användare att flytta över till lagliga nikotinpåsar. Ifall detta mål nås, skulle det ha en positiv inverkan på den offentliga ekonomin, eftersom staten i fortsättningen skulle få skatteinkomster för konsumtionen. Enligt propositionen uppskattas en ökning i tobaksskatten på 50 miljoner euro årligen, med tilläggning av nikotinpåsar i tobaksskattens kräts. I propositionen tas dock upp att inverkan kan vara mindre, ifall personer som tidigare

köpt tobak flytta över till att betala skatt för nikotinpåsar istället. (Riksdagen, 2024a, s. 17)

Om personer som nu konsumerar tobak flyttar över till nikotinpåsar, kommer det att minska kostnader för offentliga sektorn, för sjukvård av lungsjukdomar. Det är även möjligt att ändringen skulle ha en orak effekt på den offentliga ekonomin, genom att mängden personer som på grund av sjukdomar anknutna till tobakskonsumtion minskar. Detta skulle även minska mängden av personer på sjukpension samt, mängden personer som dör till sjukdomar anknutna till tobakskonsumtion. Enligt THL:s uppskattningen var tobakskonsumtionens samhälleliga kostnader i Finland år 2020 mellan 1,0 och 1,6 miljarder euro. (Riksdagen, 2024a, ss. 17-18)

Det finns dock negativa hälsoeffekter som är förknippade med nikotin. Dessa hälsoeffekter kan möjligen bli mer allmänna, då en ny produkt kommer på marknaden. Ifall personer som tidigare inte konsumerat nikotinprodukter, nu börjar använda, kan det ha en negativ påverkan på den offentliga ekonomin, genom stigande hälsovårdskostnader. Enligt propositionen är dock nikotinpåsar inte heller entydigt mindre ohälsosamma än tobak. Konsumtionen av nikotinpåsar höjer nikotinhalten i blodet till en högra nivå än tobaksrökningen, vilket betyder att risken för sjukdomar förknippade med nikotin, kommer att stiga. (Riksdagen, 2024a, s. 18)

5.4 Nikotinpåsarernas inverkan på naturen

Enligt propositionen leder konsumtionen av tobak till att det finns mycket tobaksfimpar i naturen. Dessa fimpar innehåller mycket kemikalier som upplöses i naturen. Dessa kemikalier kan sedan med hjälp av regn och vind röra sig till vattenområden och på detta sätt kommer de giftiga kemikalierna i vattenområdets ekosystem. Enligt propositionen kan nikotinpåsar delvis ha en positiv inverkan på naturen ifall tobakskonsumenter flyttar sig över till användningen av nikotinpåsar, eftersom mängden andra giftiga kemikalier minskar. (Riksdagen, 2024a, s. 21)

Enligt finska versionen av kemikaliekortet som Työterveyslaitos (TTL) gjort, är nikotin giftigt för vattenlevande organismer. Enligt kemikaliekortet kan nikotin ha långvariga negativa effekter på vattnen. (Arbetshälsoinstitutet, 2023) Enligt Finlands miljöcentrals uppföljningsresultat är 70 % av skräpet som hittas på stadsstränder tobaksfimpar. Artikel

”Vapaaehtoistyöllä suuri merkitys roskaantumisen seurannassa” som informationen baserar sig på information från år 2022, vilket betyder att nikotinpåsar då inte fanns i lagliga marknaden i Finland (Finlands miljöcentral, 2022). Enligt Helsingin Sanomats artikel Naamaan törröttävät korkit ärsyttävät – Oikeasti niille on hyvä syy var nikotinpåsar fjärde vanligaste rosket på stränderna, fastän nikotinpåsar kom till finska marknaden först i april samma år. Detta betyder att fastställningen av nikotinpåsar i marknaden kan ha en negativ inverkan på vattenområden. (Saavalainen, 2024)

Det finns lite forskningsdata om nikotinetts effekt på djur, men i studier gjorda på möss och råttor har man sett effekter som minskad ökning och ändring i beteendet. Gnagarna är ofta en viktig del av näringskedjan och genom gnagarna kan andra djur bli utsatta till nikotin och dess effekter. (Beutel et al., 2021, kap 4.4)

I propositionen säger man att nikotinpåsar även kan ha en negativ effekt på hundar och katter. Enligt artikeln *The dangers of nicotine ingestion in dogs*, som propositionen refererar till, kan 20 till 100 milligram nikotin vara dödligt till en hund. Mängden nikotin som krävs, för att vara dödligt skiljer sig på hundens samt dess vikt. Nikotinförgiftning i små djur är enligt artikeln dock mycket sällsynt. Orsaker som räknas upp för sällsyntheten är till exempel tobaksprodukternas oaptitligt och att djuren ofta spyr efter konsumtionen av nikotin. (Hackendahl & Sereda, 2004)

6 Nikotinpåsar utanför Finland

Nikotinpåsar har snabbt kommit till marknaden i flera länder i världen. I EU har man inte harmoniserat lagar om nikotinpåsar, vilket lett till att alla länder har olika lagar gällande nikotinpåsar.

På EU nivå regleras tobaksprodukten genom direktivet om tobaksvaror. Syftet med direktivet är att minska tobakskonsumtionen med 2 % inom fem år från införlivandet. I EU kommissionens rapport till europaparlamentet den 20 maj 2021 berättas att enligt den senast Eurobarometerundersökningen från 2020 minskade rökning bland personer över 15 år med 3 procentenheter motsvarande 12,5 % sedan direktivet trädde i kraft. I Rapporten tas fram att EU måste göra åtgärder för att hjälpa i lagstiftningen mot nya tobaksprodukter, som in faller inom lagen. I rapporten nämns specifikt nikotinpåsar, som sätt att kringgå nuvarande lagstiftning om förbud av snus. (Europeiska kommissionen, 2021)

Då tobaksdirektivet uppdateras, kommer nikotinpåsar högt sannolikt bli reglerade på EU nivå, men än så länge finns det inte en officiell tidtabell för projektet. I Regeringens proposition tar man upp att Finland inte kan bli och vänta på EU direktivet, eftersom det även i bästa fall tar flera år före nya direktiven tas i bruk på en nationell nivå. (Riksdagen, 2024a, s. 27)

Nikotinpåsar har i Sverige tagits med i lagen genom att producera Lag (2022:1257) om tobaksfria nikotinprodukter. Enligt lagen bör tillverkare och importörer anmäla Folkhälsomyndigheten om tobaksfria nikotinprodukter som anses komma till hand till konsumenten. Tillverkaren bör även årligen rapportera till Folkhälsomyndigheterna försäljningsvolymerna samt preferenser hos olika konsumentgrupper. (Lag om tobaksfria nikotinprodukter 2022:1257, § 5)

I Sverige bör även näringsidkaren göra en anmälan till i förstahand fysiska försäljningsställets kommun. Egenkontroll bör även utövas av den som bedriver detaljhandel med tobaksfria nikotinprodukter. (Lag om tobaksfria nikotinprodukter 2022:1257, § 17)

I Sverige är ålderskravet för tobaksfria nikotinprodukter 18 år. Detta bör informeras tydligt och klart på försäljningsstället. Försäljningen måste skötas på ett sätt att det går att kontrollera mottagarens ålder, även om försäljningen sker via en automat eller distansförsäljning. (Lag om tobaksfria nikotinprodukter 2022:1257, § 19-21)

I Sverige har man inte förbjudit olika smaker av nikotinpåsar. Det finns inte heller lagar med gränser för nikotinhalten. I statens offentliga utredning "En trygg uppväxt utan nikotin, alkohol och lustgas" förslår man att den högsta tillåtna nikotinhalten för nikotinpåsar skulle bestämmas till 12 milligram per gram. (Askersjö, Asp & Farley, 2024)

I Norge krävs myndighetens godkännande för försäljning av nikotinpåsar. I godkännandet tar myndigheterna i beaktande produktens sannolikhet att attrahera unga. Flera produkter har sökt för godkännande men än så länge har inga nikotinpåsar blivit godkända till norska marknaden. I Norge är dock snus lagligt, vilket lätt till att kända brand tillagt i nikotinpåsar en liten mängd tobak, för att kringgå lagen genom att sälja produkten som snus. (Riksdagen, 2024a, s. 29)

I Island har man lagt nikotinpåsar med i lagen som gäller e-cigarett. I Island är åldersgränsen för nikotinpåsar 18 år. Enligt den nuvarande lagstiftningen är nikotinhaltens gräns högst 20 mg nikotin per gram. I lagen har man inte reglerat om smaker. (Riksdagen, 2024a, s. 29)

7 Kvantitativ undersökning

Eftersom försäljningen av nikotinpåsar blivit lagligt nyligen finns det inte tydligt data om hur det påverkar konsumtionen av andra tobaksprodukter. Genom att skicka ett frågeformulär till studeranden i Yrkeshögskolan Novia kan jag få en inblick om hur studeranden tagit emot ändringen samt hur beskattningen av nikotinpåsar kan förväntas påverka deras konsumtion, ifall de använder.

7.1 Enkät och datainsamling

Enkäten gjordes i Office Forms webprogrammet och data som insamlats analyserades genom inbyggda programmet samt för stor del med hjälp av pivottabeller i Microsoft Excel. Enkäten i sin helhet hittas som bilaga i slutet av arbetet. Enkäten är byggd så att personer som inte använder nikotinpåsar är färdiga med enkäten senast vid fjärde frågan. Enkäten skickades till Yrkeshögskolan Novias Studerande via epost den 7.11.2024 och stängdes den 14.11.2024. Enkäten börjar med kategoriserande frågorna om kön och ålder. Åldern valde jag att dela i tre grupper 18-22 åriga, 23-25 åriga samt äldre än 25 åriga. Efter detta frågas om svararen konsumerar nikotinprodukter. Om svararen till denna fråga svarar nej, kommer enkäten för deras del att ta slut. Fråga nummer fyra frågar om svararen konsumerar nikotinpåsar. Lika som i tidigare frågan tar enkäten slut, ifall svararen här svarar nej. Genom att lägga med dessa frågor kan försäkra att följande frågor endast blir besvara av personer som använder nikotinpåsar.

På femte frågan svarar personen hur ofta hen använder nikotinprodukter. Detta hjälper att vid behov dela resultaten in i mindre grupper och hitta möjliga oförväntade resultat. Följande fråga är en flervalsfråga där svararen berättar vilka andra nikotinprodukter som personen använder. Som möjligheter som svar finns snus, tobak, E-cigarett, annan samt konsumerar inte andra nikotinprodukter. Till följande frågas om möjligheten att köpa nikotinpåsar från butiken har påverkat svararens användning av andra nikotinprodukter.

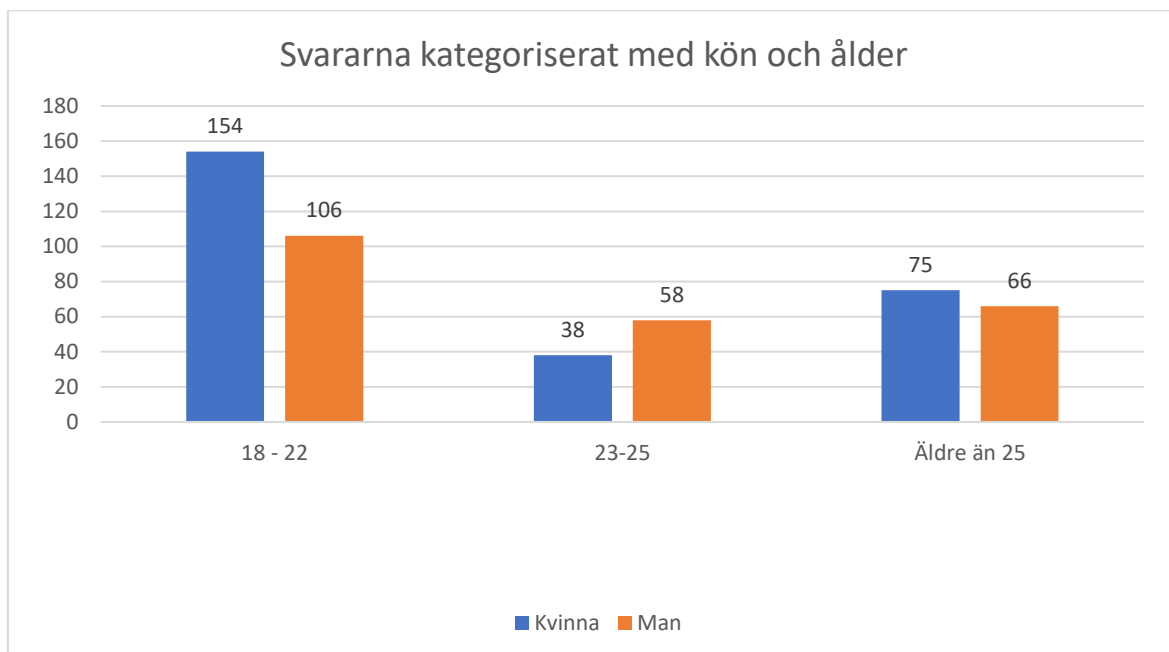
Detta är även en flervalfråga med samma svarsmöjligheter som tidigare frågan, med Nej i stället för konsumerar inte andra nikotinprodukter. I fråga nummer åtta berättar svararen om hur ändringen har påverkat deras konsumtion av tobak, snus, e-cigarett samt andra nikotinprodukter. Svararen berättar enskilt för varje produkt om hen inte använde, har slutat använda, har minskat användningen, har ökat användningen eller om ändringen inte har påverkat konsumtionen.

På nionde frågan svarar personen hur mycket hen är maximalt färdig att betala för en dosa. Svarsalternativen är mellan 6 och mer än 10 euro. Efter nionde frågan berättas till svararen att enligt nuvarande information kommer smakerna, styrkan samt distansförsäljningen att regleras. Efter information svarar personerna på att kommer deras användning att minska eller sluta på grund av dessa ändringar.

7.2 Undersökningens resultat och analys

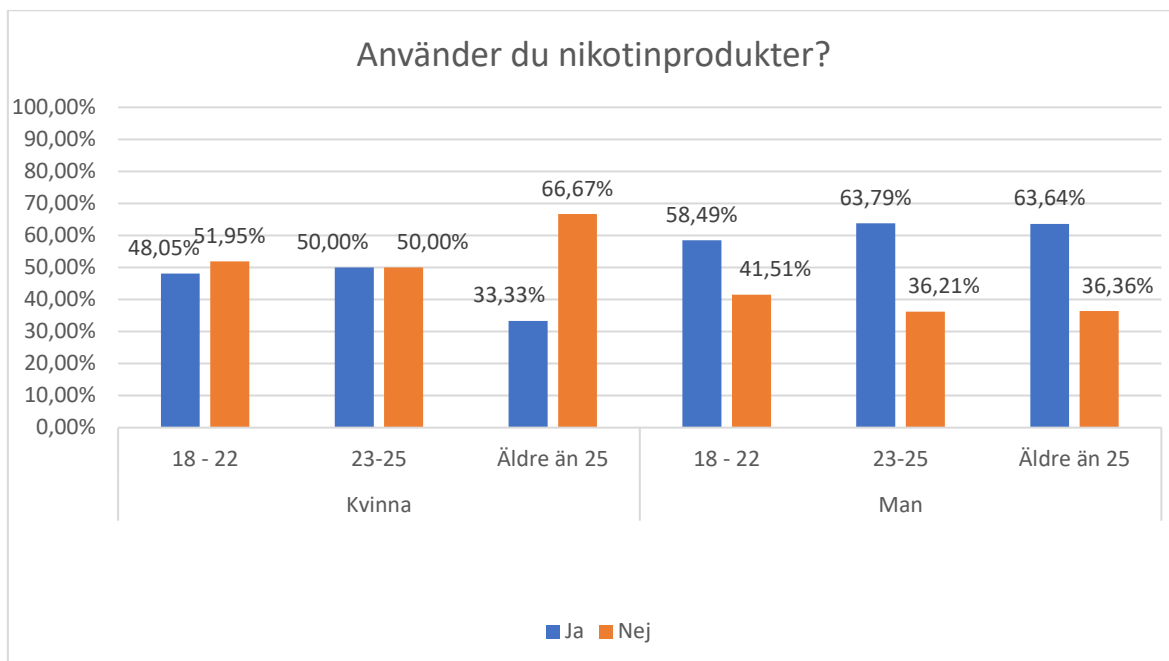
Enkäten var öppen 7.11- 14.11.2024 och samlade in tillsammans 502 svar. Enkäten är delad i fem delar var första delen ger informationen om svararens kön samt ålder, eftersom jag för det mesta har delat svaren enligt dessa kategorier. Enligt Novias sidor studerade 2023 tillsammans 5157 personer i Yrkeshögskolan Novia. Detta skulle betyda att mellan 9 och 10 procent av studeranden svarade på frågeformuläret, vilket är ett mycket bra tal.

Av svararna är det rätt jämt mellan kvinnor och män, med 37 mera kvinnor. Största svarar gruppen var tydligt 18 till 22 åringar, med 52,31 % av svaren. Resultat på undersökningen presenteras genom stapeldiagram som visar procentuella svararmängden för kvinnor och män i de olika åldersgrupperna. Figuren 1 nedan visar antalet svarare i varje grupp. Delningen mellan kvinnor och män är rätt jämn, med lite mer kvinnor. Detta gör att möjligheten att jämföra procentuella mängder svar är möjligt och ger en korrekt bild. I undersökningen beaktas inte svaren av annat kön eller de som inte ville berätta sitt kön, på grund av ett för litet sampel.

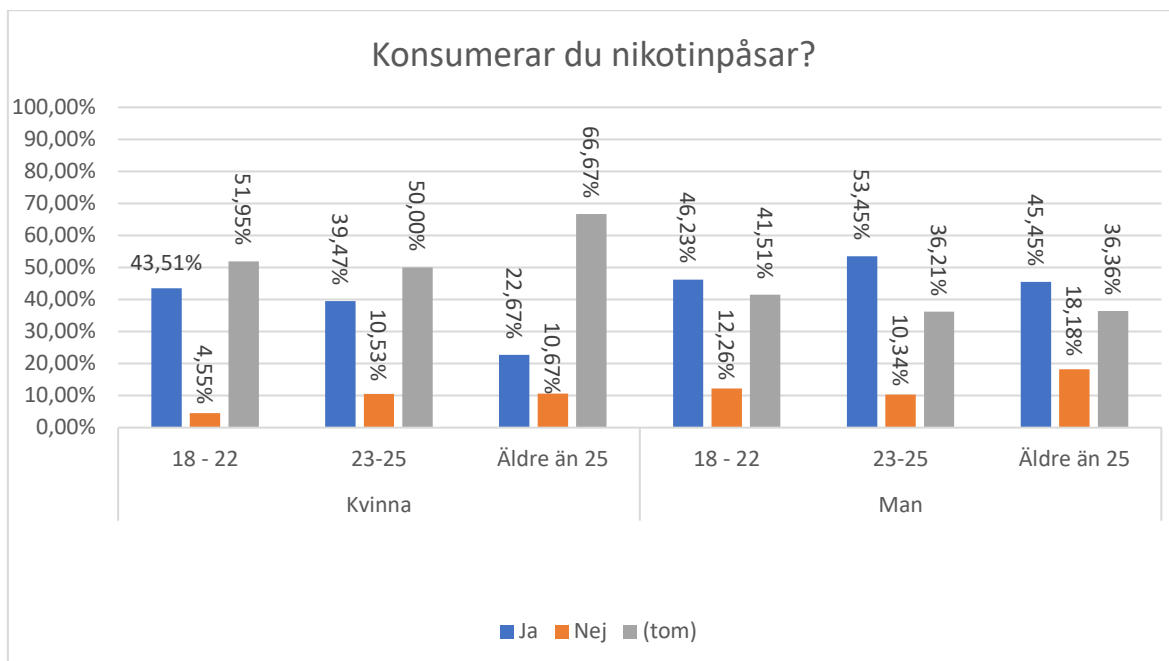
Figur 1 Stapeldiagram på mängden kvinnor och män i olika åldersgrupperna

Andra delen gäller frågan konsumerar du nikotinprodukter? Till denna fråga svarade 260 personer ja med totala ja svarar procenten 52,11 %. Resterande 242 personers enkät tog slut till denna fråga, eftersom de inte konsumerade nikotinprodukter. Gruppen med största procentuella andelen personer som konsumerade nikotinprodukter var män 23-25, där 63,79 % av svararna konsumerade nikotinprodukter, medan minsta gruppen var över 25 åriga kvinnor där 33,33 % konsumerade någon nikotinprodukt. Fördelningen i helheten ser man på figur 2 nedan. Statistiken visar att användningen av nikotinprodukter är vanligare bland män än kvinnor, fastän skillnaden är mindre än vad jag tänkt.

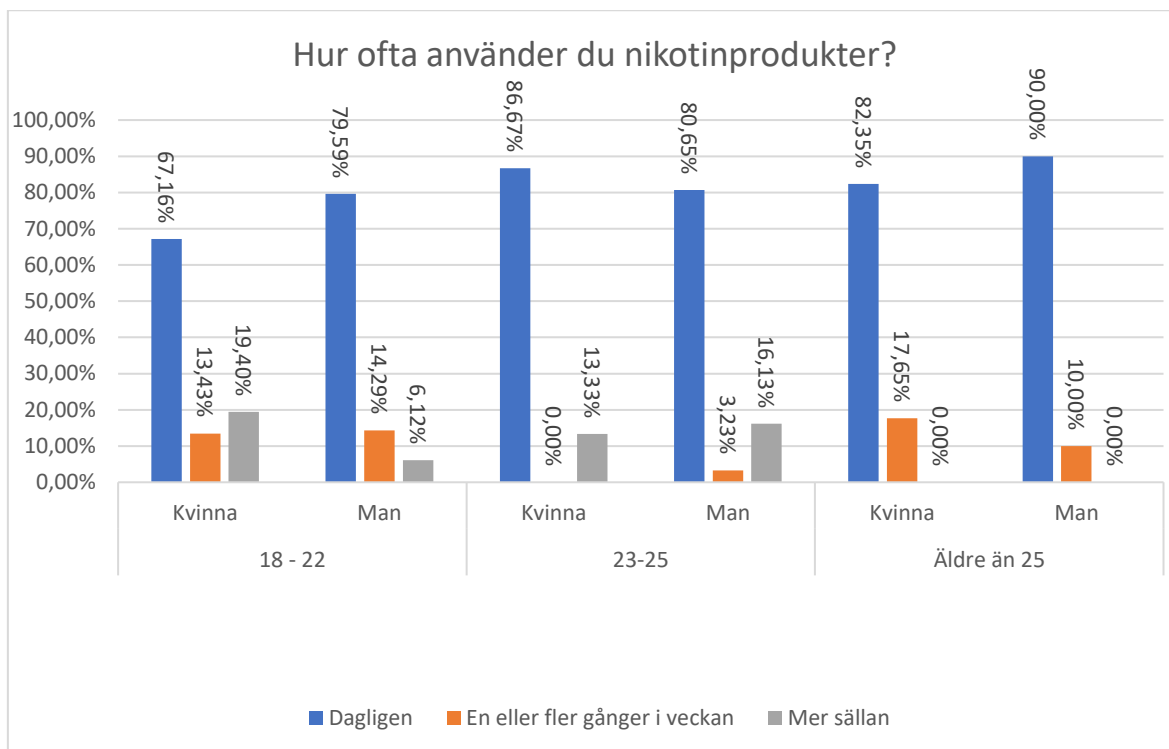
Figur 2 Användningen av nikotinprodukter kategoriserat med kön och ålder

Som följande fråga kom konsumerar du nikotinpåsar? Lika som i tidigare frågan tog enkäten slut till denna fråga, ifall svararen inte konsumerar nikotinpåsar. Enligt Figuren 3 ser man att majoriteten av personer som konsumerar nikotinprodukter använder nikotinpåsar. Gruppen med högsta procentuella användarmängder är män mellan 23 och 25 år där antalet av personer som konsumerar nikotinpåsar är 53,45 % av totala mängden svarare. Tomt svar betyder att svararen på tidigare fråga svarat nej. Av totala svararmängden svarade 42,05 % (210) att de konsumerar nikotinpåsar. För en produkt som blivit lagligt att sälja i Finland ungefär 1,5 år sedan är procentuella användarmängden mycket stor. Detta har varit möjligt på grund av att produkten anses vara ett bättre alternativ till tobak och snus, men är även lättare att köpa. Utanför hälsan är nikotinpåsars största fördel jämfört med tobak att det inte har en stark lukt, medan största fördelen jämfört med snus är att tänderna inte färgas av tobaken som finns i snuset. Eftersom nikotinpåsar inte är starkt reglerade just nu, finns det mycket olika lockande smaker. Nikotinpåsar kan dessutom i flera butiker väljas från en lista som kassören ger om man ber.

Figur 3 Konsumtionen av nikotinpåsar kategoriseras med kön och ålder

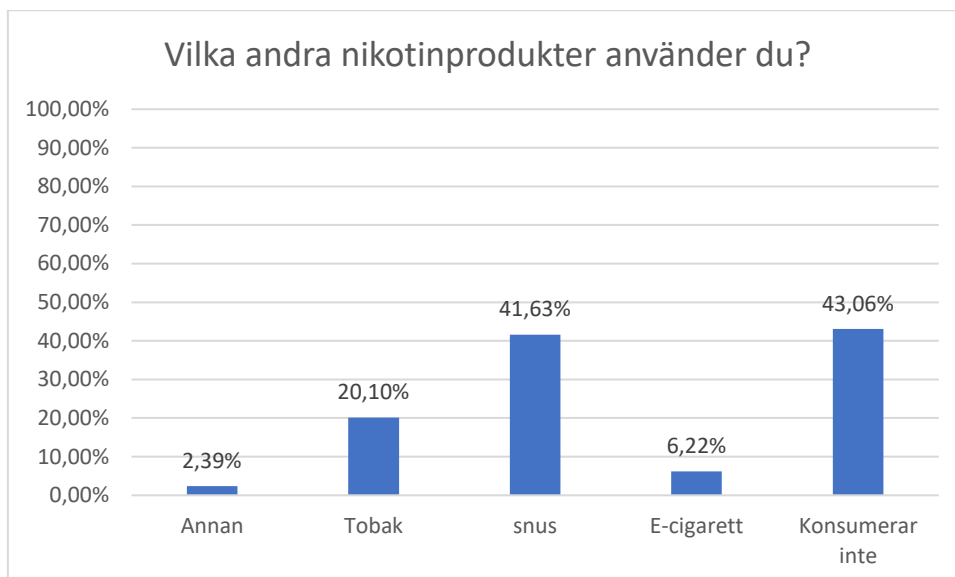
För att få en tydligare bild på konsumenterna användning, är följande fråga Hur ofta använder du nikotinpåsar? Stora majoriteten av svararna konsumerar nikotinprodukter dagligen. Gruppen med minst dagliga användare är kvinnor mellan 18 och 22 år, där 67,16 % av svararna använder nikotinprodukter dagligen. Största gruppen var män äldre än 25 där 90,00 % använder nikotinprodukter dagligen visat i figur 4 nedan. Bland alla grupper använder 77,99 % nikotinprodukter dagligen, vilket betyder att kvinnor mellan 18 och 22 år är enda gruppen som använder nikotinprodukter mer sällan än medeltalet. I åldersgruppen äldre än 25 år svarade 0,00 % att de använder nikotinprodukter mer sällan än en gång i veckan. Detta skulle tyda på att man vid äldre ålder ofta har gjort beslutet att någondera totalt sluta användning, eller så är man beroende.

Figur 4 Användningen av nikotinpåsar kategoriserat med kön och ålder.

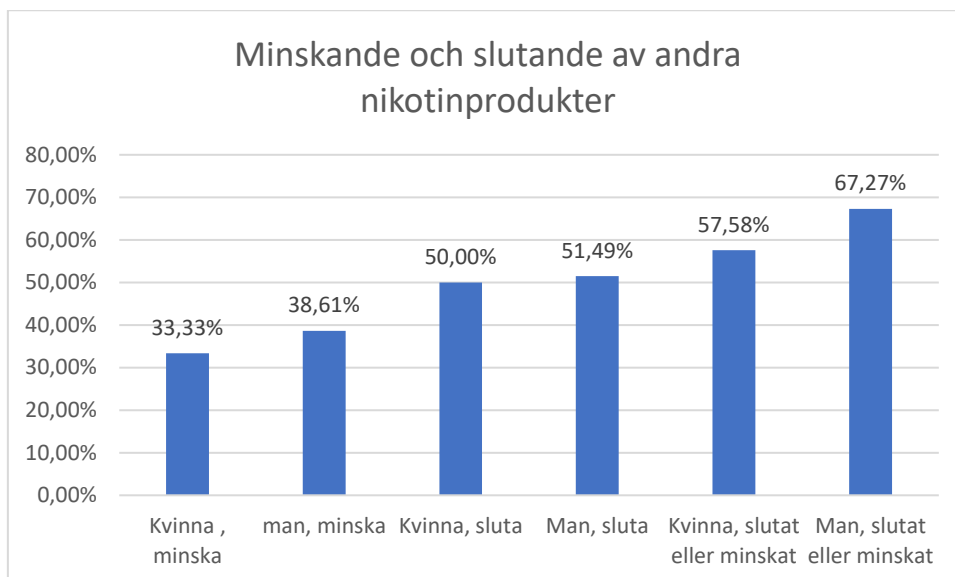
För att få en tydligare bild på att vilka andra nikotinprodukter som används bland studeranden är fråga nummer 6 att vilka andra nikotinprodukter som svararen använder. Bland svararna använder 43,06 % inga andra nikotinprodukter än nikotinpåsar, visat i figuren 5 nedan. I helhet är det vanligare bland kvinnor att endast använda nikotinpåsar, med 50,51 % som svarade att de inte konsumerar andra nikotinprodukter. Bland män var samma tal 36,36 %. Detta tyder på att svararna har antingen slutat användningen av andra nikotinprodukter, eller har sedan början av sin konsumtion använt nikotinpåsar.

De vanligaste nikotinprodukterna är enligt tabellen tydligt nikotinpåsar, tobak och snus. Fråga är en flervalsfråga, vilket betyder att samma person kan ha svarat att hen använder tobak och snus. Bland svararna använde 25,25 % av kvinnorna tobak, vilket är högre än männen varav endast 15,45 % använder tobak. Informationen att kvinnor i yrkeshögskolor röker mer än män stöds även av Hälsa i skolan enkäten som THL har samlat år 2021 och delas i THL publikation Tupakkatilasto 2022. Enligt enkäten använder 10 % av kvinnorna och 7 % av männen tobak dagligen (THL, 2023). Snus användningen är dock bland svararna mycket vanligare bland män då 55,45 % använder snus, medan bland kvinnorna är talet 26,26 %.

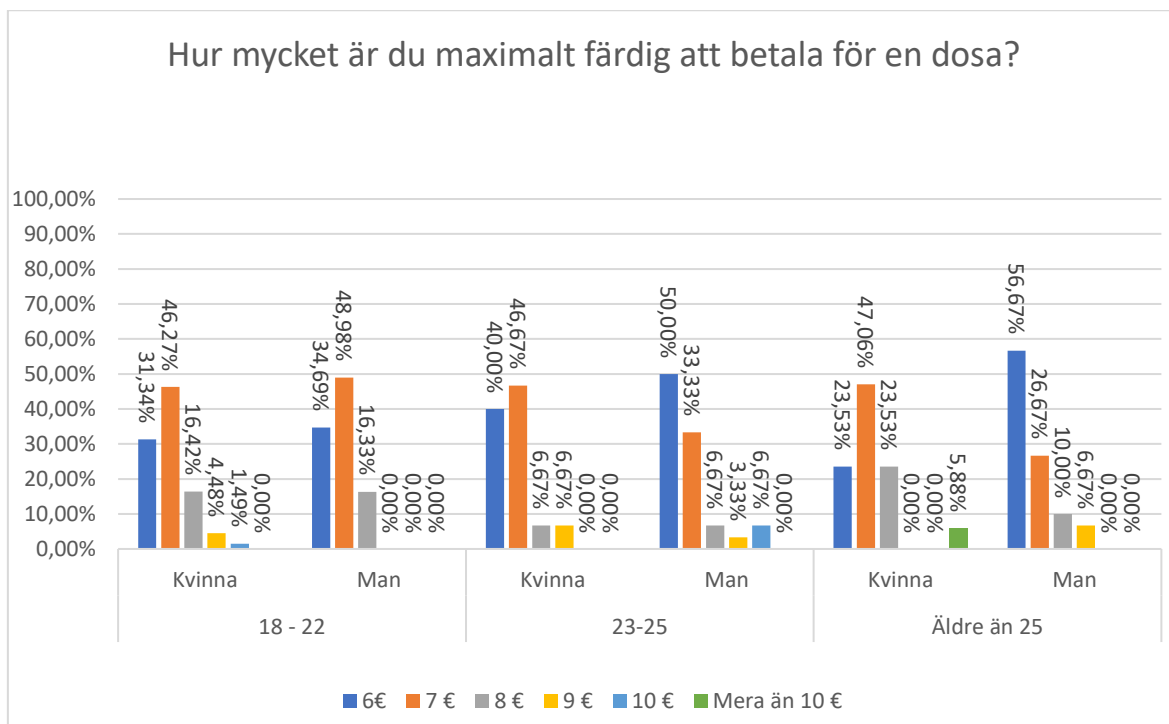
Figur 5 Procentuella mängden konsumtion av andra nikotinprodukter bland svararen.

Av svararna svarade 60,48 % att möjligheten att köpa nikotinpåsar lagligt inte har påverkat deras konsumtion av andra nikotinprodukter. Bland svararna har 14,29 % minskat och 28,10 % slutat användningen av tobak efter att det blivit möjligt att köpa nikotinpåsar i butiker. Snusanvändningen bland svararna har minskat hos 19,52 % och slutat hos 21,43 % av svararna. 9,05 % har svarat att snuskonsumtionen har ökat efter att det blivit möjligt att köpa nikotinpåsar i butiken. Av svararen som har konsumerat andra nikotinprodukter har 70,81 % minskat eller slutat konsumtionen av en eller flera andra nikotinprodukter. 50,81 % av personerna har slutat konsumtionen och 36,22 % har minskat konsumtionen. Nedan finns talen kategoriserat för kvinnor och män. Enligt svaren verkar nikotinpåsar ha haft en större påverkan på männens än kvinnornas konsumtion av andra nikotinprodukter. Med antagandet att nikotinpåsar är minde ohälsosamma än andra tobaksprodukter, skulle detta tyda på att hälsoproblem i samhället skulle i framtiden minska. Detta skulle då även ha en positiv inverkan på statliga ekonomin, då hälsovårdsavgifterna minskar.

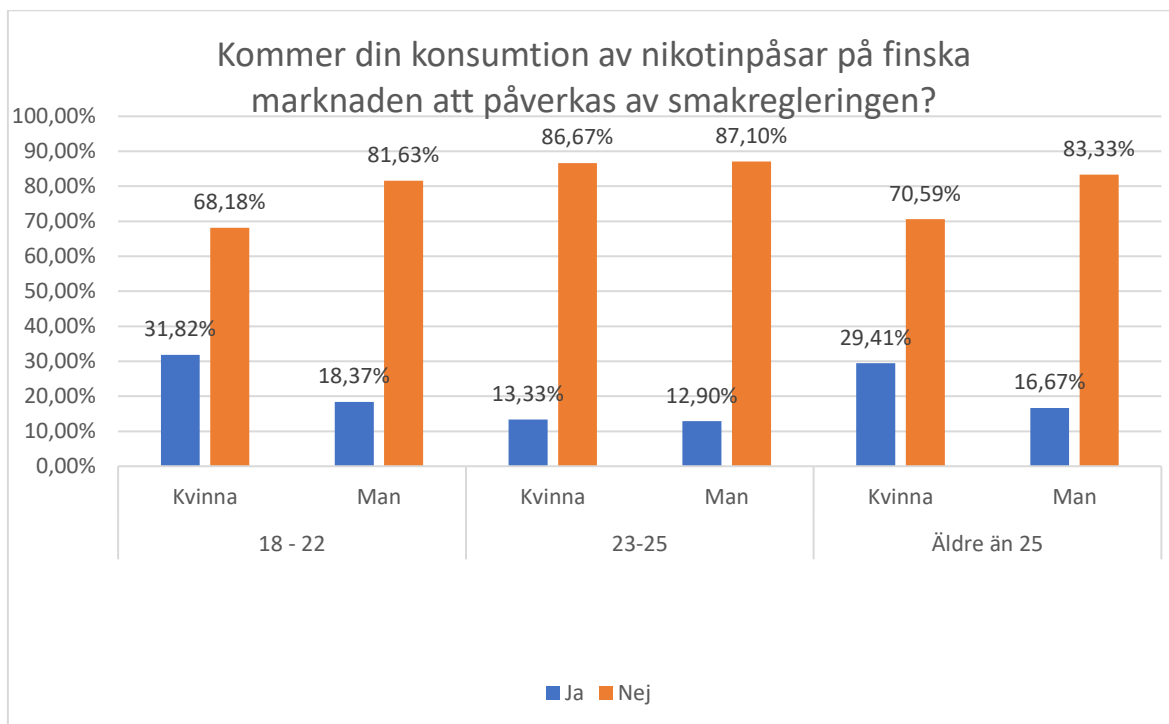
Figur 6 Procentuella mängden svararen som minskat eller slutat konsumtionen av andra nikotinprodukter.

Bland svararna är stora majoriteten färdiga att betala maximalt sex eller sju euro för en förpackning av nikotinpåsar. Största skillnaderna är i över 25 åriga där av kvinnorna 76,47 % är färdiga att betala mer än 6 euro, medan av männen 43,33 % är färdiga att betala mera än 6 euro. Förpackningarna som sälja i butiker är mellan sex och åtta euro, vilket skulle tyda på att en stor del inte är färdiga att betala finska butikernas pris. Detta skulle tyda på att en stor del köper nikotinpåsar från Sverige eller beställer via nätet. Till svaren kan ha påverkat att stor del av Yrkeshögskolan Novias studeranden bor i Åbo o Vaasa, varifrån man lätt kommer över till Sverige och har möjligen vänner som arbetar på fartyg som rör sig mellan Sverige och Finland. Detta kan orsaka att stor del av svararna för nikotinpåsar för ett billigare pris. Svaret förväntar sig även starkt att konsumenten själv vet var sin gräns går vid priset. Antagligen skulle en stor del av de som idag röker, inte för 20 år sedan ha svarat att de är färdiga att betala 10 € för 20 cigaretter.

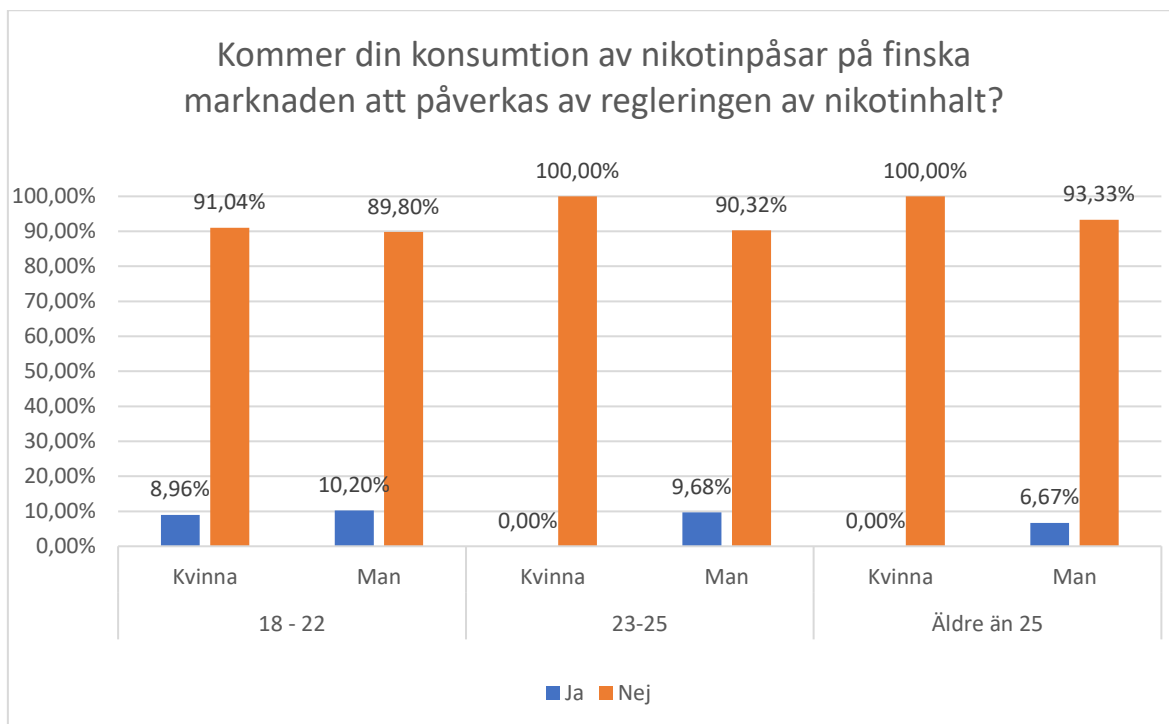
Figur 7 Tabell på hur mycket svararna är maximalt färdiga att betala för en dosa. Kategoriserat i ålder och kön

I enkäten har jag berättat till svararna att i framtiden kommer tillåtna smaker antagligen endast vara mentol och mynta. Bland svararna tror 77,88 % att detta inte kommer att minska eller sluta deras konsumtion av nikotinpåsar som finns lagligt på finska marknaden, medan 22,12 % tror att detta kommer att påverka deras konsumtion. Påverkarna kommer enligt svaren att vara större till kvinnor än män visat i figuren 8 nedan. Av kvinnor svarade 28,57 % at detta kommer att minska eller sluta konsumtionen, medan 16,36 % av männen kommer att minska eller sluta konsumtionen. Största påverkan kommer enligt svaren att vara i yngsta åldersgruppen dvs. 18 till 22 åringar. Detta skulle tyda på att reglering av smaker kommer att ha en negativ inverkan på skatteinkomster gällande nikotinpåsar. Påverkan verkar dock vara större bland yngre studeranden, vilket är huvudmålet med ändringen. Detta gör börjande mindre lockande för underåriga, vilket för sin del kommer att påverka totala mängden konsumenter på en längre tid.

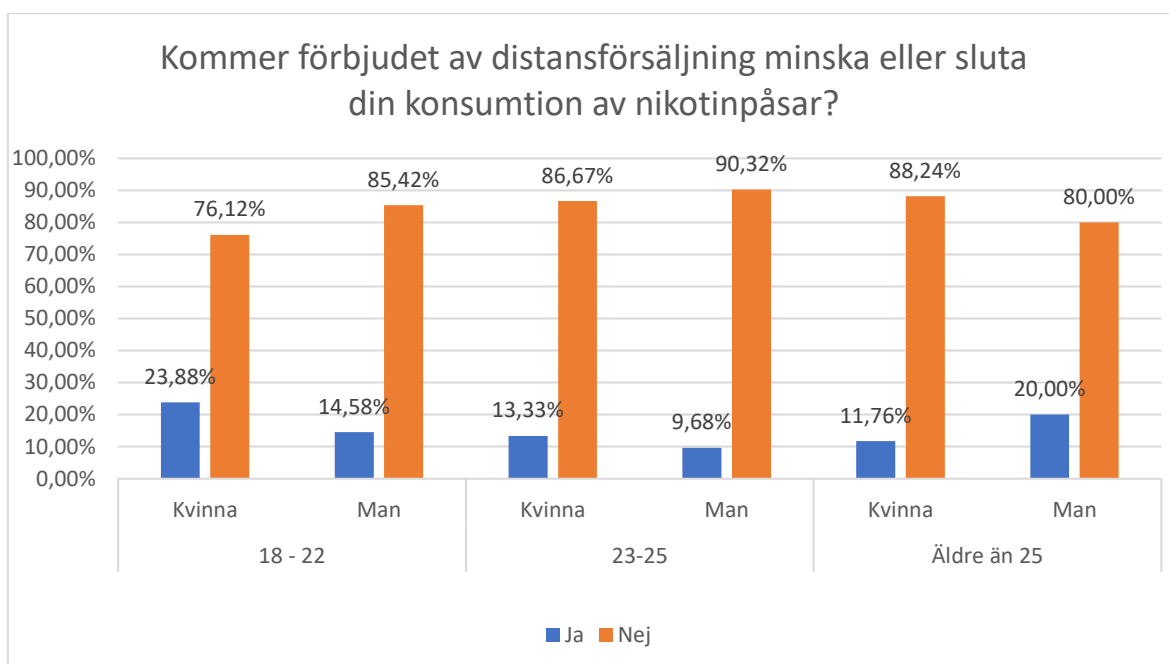

Figur 8 Tabell på inverkan av smakregleringen kategoriserat med kön och ålder

I enkäten berättade jag till svararna att enligt regeringens proposition kommer nikotinhalten att begränsas till 16,6 milligram per gram. Av svararna tror 92,36 % inte att detta kommer att ha en effekt på deras konsumtion, medan 7,66 % tror att de minskar eller slutar konsumtionen av nikotinpåsar som fins lagligt på finska marknaden. Enligt svaren kommer effekten att vara större bland män, eftersom bland kvinnorna i två äldre grupperna inte en enda tror att begränsningen kommer att ha en effekt. Svaren tyder på att effekten är störst bland yngsta gruppen där 8,96 % av kvinnorna och 10,20 % av männen tror att begränsningen kommer att påverka deras konsumtion. Detta visar för konsumenterna är smaken i större tyngd än styrkan. Styrkan verkar dock ha en effekt bland män, men verkar minska med åldern. Detta skulle tyda på att regleringen av styrkan även kan ha en effekt på konsumtionen bland underåriga, vilket skulle betyda att regleringen kan ha en effekt på mängden konsumenter, även på långa loppet.

I Enkäten har jag till svararna berättat om kommande ändringen, som kommer att förbjuda distansförsäljning. Av svararna säger 82,69 % att detta inte kommer att påverka deras konsumtion, medan 17,31 % säger att de kommer att minska eller sluta konsumtionen av nikotinpåsar på grund av ändringen. Påverkan kommer att vara störst bland kvinnor som är mellan 18 och 22 år, där 23,88 % tror att de minskar eller slutar konsumtionen av nikotinpåsar på grund av förändringen. Totalt kommer 31,88 % att sluta eller minska konsumtionen av nikotinpåsar som finns lagligt på finska marknaden på grund av begränsning i smak, styrka eller distansförsäljning. Detta kan för sin del förklara svaren bland maximala priset som svararna är färdiga att betala för en förpackning. Största orsaken för att konsumenter minskar eller slutar konsumtionen på grund av förbudet, är troligen att man nu får beställt nikotinpåsar billigare på distans på en del websidor. Förbudet kan även ha en inverkan på personer som bor på ett få bebott område, där vägen till butiken är längre.

Riksdagens uppgift är att med lagförändringen minska olika hälsorisker som kan framkomma från försäljningen av nikotinpåsar. Denna börs dock balanseras med vad konsumenterna vill ha. Genom att för strängt reglera nikotinpåsarerna kan det leda till att konsumenterna flyttar sig tillbaka till grå marknaden för att få köpt det de vill ha. Samtidigt måste man se till att produkten lockar ungdomar så lite som möjligt. I Finland just nu är beskattningen av nikotinpåsar betydligt mycket mindre än på andra tobaksprodukter. Detta tror jag att kommer i en längre tid vara en sak som kan flytta personer från konsumtionen av tobak till nikotinpåsar. Speciellt då riksdagen nu valt att höja skatten på tobaksprodukter utanför e-cigaretter och nikotinpåsar. Enligt allt jag tagit fram i undersökningen visar det att nikotinpåsar inte är riskfri, men verkar vara ett hälsosammare alternativ till tobak.

Genom att begränsa smaker som är tillåtna kan man effektivt minska nikotinpåsarernas attraktivitet bland ungdomar, fast än attraktiviteten även minskar bland vuxna. Smakerna som mentol och mynta tror jag är en bra gräns vi beslutet av smaker, eftersom nikotin i sig själv inte har en smak, men dessa smaker är inte speciellt lockande för yngre.

I helhet verkar nikotinpåsarerna ha mycket snabbt tagit över en stor del av marknaden bland studeranden i Yrkeshögskolan Novia, men ändringarna som riksdagen har planerat, kommer att minska på konsumtionen.

Undersökningen visar att både beskattningen och lagstiftningen kommer att minska konsumtionen av nikotinpåsar bland unga. Enligt svaren har priset på nikotinpåsar en större påverkan till konsumtionen, än möjliga begränsningar på smak och nikotinhalt. Detta betyder att det är speciellt viktigt att beskattningen av nikotinpåsar inte stiger till nivån av cigaretter.

8 Kritisk granskning

I teoretiska biten av arbetet har jag använt mig till stor del av myndigheternas källor. Eftersom arbetet i stor del baserar sig på lagar, är myndigheternas källor, de bästa källorna kring ämnet. Teoridelen svarar tydligt på att hur punktbeskattningen fungerar och hur nikotinpåsar beskattas.

Beslutet att göra en kvantitativ enkät till studeranden var bästa för att få insamlat tillräcklig mängd svar för att kunna analyseras med hjälp av statistik. Att skicka ut enkäten per epost är bästa sättet för att få stor mängd svar på enkäten. Problemet med frivilliga enkäter är dock att personerna mer sannolikt svarar på enkäten om ämnet är på något sätt nära till personen. Detta betyder att en enkät som gäller nikotinpåsar mer sannolikt blir svarad av en person som använder nikotinpåsar eller andra tobaksprodukter. Detta påverkar i undersökningen dock endast procentuella mängden konsumenter. Genom att ha uteslutit personer som inte konsumerar nikotinpåsar har jag effektivt filtrera svaren till endast svar som är meningsfulla.

I enkäten borde det ha varit med en fråga om hur personerna köper nikotinpåsar, för att kunna få ett tydligt svar på att varför en så stor del har svara att maximalt är färdiga att betala för en dosa mindre än priset i butikerna. Efter fråga 9 kunde man även ha lagt till en fråga om priset som svararna nu betalar av nikotinpåsar. Frågorna i enkäten var i helhet tydliga lätt tolkade.

Arbetet i helhet svarar på frågeställningarna och är en kort lättläst förklaring om punktbeskattningen samt beskattningen och lagstiftningen av nikotinpåsar, med information om hur ungas konsumtion av nikotinpåsar kan påverkas.

9 Sammanfattning

I Finland beskattas nikotinpåsar som en nationell punktskatt, som en del av tobaksaccisen. Beskattningen är 10 cent per gram kombinerat med 10 procent av detaljhandelspriset. Huvudsakliga orsaken för beskattningen av nikotinpåsar är för att samla skattepengar, för möjliga kostnader som i framtiden kan framkomma som resultat av konsumtionen tex hälsovårdsavgifter.

Punktskatter är delade i harmoniserade och nationella punktskatter. Harmoniserade punktskatter är har miniminivå reglerad på EU nivå, som länderna kan höja på. Ett vanligt exempel på harmoniserade punktskatter är alkoholskatten. Nationella punktskatter är reglerade i Finland. Ett gott exempel på en nationell punktskatt är punktskatten på dryckesförpackningar.

Enligt resultaten på undersökningen kommer konsumtionen av nikotinpåsar att minska bland studeranden, då lagförslagen träder i kraft. Regleringen av smaker kommer enligt resultatet att vara den största orsakaren för minskning i konsumtionen.

Ämnet är nytt, vilket betyder att det i framtiden kommer att finnas mycket att studera kring nikotinpåsar. Efter att riksdagen har fått besluts fattat lagarna och de har trätt i kraft kan det vara intressant att studera hur stor påverkan som lagförändringarna har haft. Samma kan även säga för lagstiftningen som mycket sannolikt görs på EU nivå i framtiden. År 2028 kunde man även göra en undersökning om hur stor del av tobakskonsumenter har flyttat över till nikotinpåsar under skattehöjningsperioden 2024 – 2027. I framtiden kan man även bättre studera nikotinpåsarernas hälsoeffekter.

10 Källförteckning

- Ali-Hokka, A. (16.10.2024). *MOT selvitti, miksi Suomi käänsi takkinsa nikotiinin suhteen – tapahtumaketjun aloitti sattumalta tavallinen rikosjuttu*. Hämtat den 4.11.2024 från Yle.fi: <https://yle.fi/a/74-20118221>
- Arbetshälsointitutet. (11.2023). *Työterveyslaitos*. Hämtat den 29.10.2024 från https://chemicalsafety.ilo.org/dyn/icsc/showcard.display?p_lang=fi&p_card_id=0519&p_version=2
- Beutel, M. H. (24.11.2021). *A Review of Environmental Pollution from the Use and Disposal of Cigarettes and Electronic Cigarettes: Contaminants, Sources, and Impacts*.
- Bryman, A. B. (2011). *Business Research Methods* (3. upplag). New York: Oxford University press Inc.
- EHYT rf. (u.å.-a). *Nikotinpåsar*. Hämtat den från 31.10.2024 från ehyt.fi: <https://ehyt.fi/sv/fakta-om-rusmedel-och-spelande/nikotinprodukter/nikotinpasar/>
- EHYT rf. (u.å.-b). *Alkohol*. Hämtat den 31.10.2024 från Förebyggande rusmedelsarbete EHYT rf: <https://ehyt.fi/sv/fakta-om-rusmedel-och-spelande/alkohol/>
- Europeiska kommissionen. (20.5.2021). *RAPPORT FRÅN KOMMISSIONEN TILL EUROPAPARLAMENTET COM 249*. Hämtat 6.11.2024 från EUR-lex: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SV/TXT/PDF/?uri=CELEX:52021DC0249&from=EN>
- Finansministeriet. (19.9.2024). *Tupakkaveroa korotetaan kuudessa vaiheessa marraskuusta 2024 alkaen*. Hämtat den 11.11.2024 från Finansministeriet: <https://vm.fi/-/tupakkaveroa-korotetaan-kuudessa-vaiheessa-marraskuusta-2024-alkaen>
- Finansministeriet. (u.å.-a). *Alkoholiverotus*. Hämtat de 28.10.2024 från Finansministeriet: <https://vm.fi/alkoholiverotus>
- Finansministeriet. (u.å.-c). *Tobaksaccisen*. Hämtat den 28.10.2024 från Finansministeriet: <https://vm.fi/sv/tobaksaccisen>
- Finansministeriet. (u.å.-d). *Energibeskattningen*. Hämtat den 28.10.2024 från Finansministeriet: <https://vm.fi/sv/energibeskattningen>
- Finansministeriet. (u.å.-b). *Punktbeskattningen*. Hämtat den 28.10.2024 från Finansministeriet: <https://vm.fi/sv/punktbeskattningen>
- Finlands miljöcentral. (5.5.2022). *Vapaaehtoistyöllä suuri merkitys roskaantumisen seurannassa*. Hämtat den 16.10.2024 från syke.fi: [https://www.syke.fi/fi-FI/Ajankohtaista/Vapaaehtoistyolla_suuri_merkitys_roskaan\(63005\)](https://www.syke.fi/fi-FI/Ajankohtaista/Vapaaehtoistyolla_suuri_merkitys_roskaan(63005))
- Hackendahl, N. S. (3.2004). The dangers of nicotine ingestion in dogs. Hämtat den 16.10.2024 från https://aspcapro.org/sites/default/files/zj-toxbrief_0304.pdf

- Regeringskansliet. (25.03.2024). *En trygg uppväxt utan nikotin, alkohol och lustgas – SOU 2024:23*. Hämtat den 18.10.2024 från Regeringskansliet: <https://www.regeringen.se/rattsliga-dokument/statens-offentliga-utredningar/2024/03/sou-202423/>
- Riksdagen. (24.10.2024). *Asian käsittelytiedot HE 38/2024 vp*. Hämtat den 13.11.2024 från eduskunta.fi: https://www.eduskunta.fi/FI/vaski/KasittelytiedotValtiopaivaasia/Sivut/HE_38+2024.aspx
- Riksdagen. (18.4.2024). HE 38/2024 vp – Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av tobakslagen. Hämtat den 1.10.2024 från https://www.eduskunta.fi/SV/vaski/HallituksenEsitys/Sidor/RP_38+2024.aspx den
- Saavalainen, H. (den 12 2 2024). *Naamaan töröttävät korkit ärsyttävät – Oikeasti niille on hyvä syy*. Hämtat den 15.10.2024 från HS.fi: <https://www.hs.fi/suomi/art-2000010192136.html>
- Skatteförvaltningen. (13.2.2023). *Uppskovsförfarandet i punktbeskattningen*. Hämtat 14.10.2024 från Vero.fi: <https://www.vero.fi/sv/foretag-och-samfund/skatter-och-avgifter/punktbeskattning/emcs/uppskovsforfandet/>
- Skatteförvaltningen. (1.1.2021). *Registrerad avsändare i punktbeskattning*. Hämtat den 14.10.2024 från Vero.fi: https://www.vero.fi/sv/foretag-och-samfund/skatter-och-avgifter/punktbeskattning/tillstand-relaterade-till-punktbeskattning/registrerad_avsandare_i_punktbeskattnin/
- Skatteförvaltningen. (2.2.2022). *Registrerad mottagare i punktbeskattningen*. Hämtat den 14.10.2024 från Vero.fi: <https://www.vero.fi/sv/foretag-och-samfund/skatter-och-avgifter/punktbeskattning/tillstand-relaterade-till-punktbeskattning/registrerad-mottagare/>
- Skatteförvaltningen. (2.2.2022-a). *Godkänd upplagshavare och skatteupplag i punktbeskattning*. Hämtat den 14.10.2024 från Vero.fi: https://www.vero.fi/sv/foretag-och-samfund/skatter-och-avgifter/punktbeskattning/tillstand-relaterade-till-punktbeskattning/godkand_upplagshavare_och_skatteupplag/
- Skatteförvaltningen. (28.2.2023). *Säkerheter i punktbeskattningen*. Hämtat den 14.10.2024 från Vero.fi: https://www.vero.fi/sv/foretag-och-samfund/skatter-och-avgifter/punktbeskattning/s%C3%A4kerheter_i_punktbeskattninge/
- Skatteförvaltningen. (20.6.2024). *Deklarering och betalning av punktskatt – anvisningar för dem som deklarerar regebundet eller sporadiskt*. Hämtat den 14.10.2024 från Vero.fi: <https://www.vero.fi/sv/foretag-och-samfund/skatter-och-avgifter/punktbeskattning/deklaration-och-betalning/>
- Skatteförvaltningen. (26.8.2024). *Skatterepresentant i punktbeskattning*. Hämtat den 14.10.2024 från Vero.fi: https://www.vero.fi/sv/foretag-och-samfund/skatter-och-avgifter/punktbeskattning/tillstand-relaterade-till-punktbeskattning/skatterepresentant_i_punktbeskattnin/

Skatteförvaltningen. (10.6.2024). *Tillstånd relaterade till punktbeskattning*. Hämtat den 14.10.2024 från Vero.fi: <https://www.vero.fi/sv/foretag-och-samfund/skatter-och-avgifter/punktbeskattning/tillstand-relaterade-till-punktbeskattning/>

Skatteförvaltningen. (18.11.2024). *Tobaksaccistabell*. Hämtat den 15.12.2024 från Vero.fi: <https://www.vero.fi/sv/foretag-och-samfund/skatter-och-avgifter/punktbeskattning/tobaksskatt/tobaksaccistabel/>

Skatteförvaltningen. (7.6.2024). *Vad är punktskatt?*. Hämtat den 2.10.2024 från Vero.fi: <https://www.vero.fi/sv/foretag-och-samfund/skatter-och-avgifter/punktbeskattning/vad-ar-puktskatt/>

Temporärt beslut enligt 54 § 3 mom. i kemikalielagen om begränsning av utsläppande på marknaden av vissa nikotinprodukter. (14.6.2023). Hämtat den 7.11.2024 från Säkerhets- och kemikalieverket (Tukes): https://tukes.fi/documents/5470659/9357216/P%C3%A4%C3%A4t%C3%B6s_nikoitiinipussit_FINAL_3_sv_20230614135705498.pdf/20dd3640-134b-4950-2c6d-8a817d68284a/P%C3%A4%C3%A4t%C3%B6s_nikotiinipussit_FINAL_3_sv_20230614135705498.pdf?t=1686854217078

THL. (7.12.2023). *Alkoholi ja terveys*. Hämtat den 7.11.2024 från Institutet för hälsa och välfärd: <https://thl.fi/aiheet/alkoholi-tupakka-ja-riippuvuudet/alkoholi/alkoholihaitat/alkoholi-ja-terveys>

THL. (2023). *Tobaksstatistik 2022 – Daglig rökning bland personer i arbetsför ålder har minskat, ökad användning av elektroniska cigaretter bland unga*. Hämtat den 16.11.2024 från https://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/147662/Tobaksstatistik2022_f%C3%B6rstasida%20tabellbilagor.pdf?sequence=11&isAllowed=y

TKL Logistics. (u.å.). *Vad gör en speditör?* Hämtat den 14.10.2024 från TKL.se: <https://tkl.se/flygfrakt/tkl-guide-vad-ar-en-speditor/>

Tobakslag 549/2016, kap 10 (2016).

Bilagor

Bilaga 1 – Enkäten

Enkäten i sin helhet, bilderna tagna från Microsoft Forms

Ungas konsumtion av Nikotinpåsar

Med hjälp av frågeformuläret studerar jag ungas konsumtions av nikotinprodukter samt hur lagförändringen av nikotinpåsar påverkat konsumtionen. Frågeformuläret är anonymt och all information förstörs efter att studien slutförts.

Section 1

Information om svararen

Följande information används för att kunna kategorisera svaren.

1. Kön *

Kvinna

Man

Annan

Vill inte säga

2. Ålder *

18 - 22

23-25

Section 2

Allmänt om nikotinprodukter

3. Konsumerar du nikotinprodukter? (Nikotinpåsar, cigaretter, snus osv.) *

Ja

Nej

Section 3

Konsumtion av nikotinprodukter

4. Konsumerar du nikotinpåsar? *

Ja

Nej

5. Hur ofta använder du nikotinprodukter?

- Dagligen
- En eller fler gånger i veckan
- Mer sällan

6. Vilka andra nikotinprodukter konsumerar du? *

- Snus
- Tobak
- E-cigarett
- Annan
- Konsumerar inte andra nikotinprodukter

7. Har möjligheten att köpa nikotinpåsar i butik påverkat din användning av andra nikotinprodukter? *

- Nej
- Tobak
- Snus
- E-cigarett
- Annan

8. Har möjligheten att köpa nikotinpåsar i butik påverkat din användning av någon av följande nikotinprodukter? *

	Har inte använt	Har slutat använda	Har minskat	Har ökat	Har inte påverkat
Tobak	☐	☐	☐	☐	☐
Snus	☐	☐	☐	☐	☐
E-cigarett	☐	☐	☐	☐	☐
Annan	☐	☐	☐	☐	☐

Beskattningen av nikotinpåsar

Av nikotinpåsarernas detaljhandelspris är cirka 30 % tobaksskatt. I framtiden är det mycket sannolikt att regeringen kommer att lyfta på skatteprocenten för nikotinpåsar, i samma stil som till andra tobaksprodukter.

9. Hur mycket är du maximalt färdig att betala för en dosa?

- 6 €
- 7 €
- 8 €
- 9 €
- 10 €
- Mera än 10 €

Nikotinpåsar i framtiden

Som det nu ser ut kommer i framtiden de enda lagliga smakerna för nikotinpåsar vara mentol och mynta. Nikotinhalten kommer att få vara högst 16,6 mg nikotin per gram och distansförsäljningen kommer att förbjudas.

...

10. Kommer minskade utbudet av smaker i nikotinpåsar att minska eller sluta din konsumtion av nikotinpåsar?

- Ja
- Nej

11. Kommer begränsningen av 16,6 milligram nikotin per gram att minska eller sluta din konsumtion av nikotinpåsar som finns lagligt på finska marknaden?

- Ja
- Nej

12. Kommer förbudet på distansförsäljning av nikotinpåsar att minska eller sluta din konsumtion av nikotinpåsar?

- Ja
- Nej